

Kalix kommun

2010-06-29

Nygatan 4

952 81 Kalix

Dnr 43-2009:4146

Kommunbeslut

efter tillsyn av Kalix kommun

2010-06-29

Innehållsförteckning

Helhetsbedömning	3
Allmänt om tillsynen	9
Beskrivning av kommunen	11
Tillsynsprotokoll med bedömningar.....	15
Bedömningar och motiveringar	16
Tillsyn i förskoleverksamheten.....	22
Helhetsbedömning	22
Allmänt om tillsynen	23
Beskrivning av förskoleverksamheten.....	24
Tillsynsprotokoll för förskoleverksamheten	25
Bedömningar och motiveringar	26
Tillsyn i skolbarnsomsorgen	30
Helhetsbedömning	30
Allmänt om tillsynen	32
Beskrivning av skolbarnsomsorgen	33
Tillsynsprotokoll för skolbarnsomsorgen	34
Bedömningar och motiveringar	35

Bilageförteckning

Bilaga 1

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskolor

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning

Bilaga 4

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens särskoleverksamhet

Tillsyn i Kalix kommun

Helhetsbedömning

Som huvudman för det offentliga skolväsendet i Kalix kommun har kommunen ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelser, mål och riktlinjer i skollag, läroplaner, kursplaner och andra författningar. Kommunen ska dessutom styra, leda och kvalitetssäkra verksamheten på ett sådant sätt att eleverna garanteras en utbildning av hög kvalitet.

Skolinspektionens tillsyn är framför allt inriktad på att huvudmannen har ett fungerande system för att genomföra verksamheten och säkerställa dess resultat enligt det nationella uppdraget. Den modell för bedömning som Skolinspektionen använder är en avvikelserapportering. Bedömningarna ska visa om och på vilket sätt Kalix kommun avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skolförfattningarna.

Skolinspektionen bedömer att det pågår en positiv utveckling av verksamheten i förskola, fritidshem och skolväsende i Kalix kommun. Förvaltning, rektorer och personal arbetar på ett konstruktivt sätt med att utveckla verksamheterna bland annat genom att pröva och utvärdera nya metoder för att nå ökad måluppfyllelse. De senaste årens omorganisationer och osäkerhet kring framtida skolstruktur i kommunen har dock skapat oro bland såväl elever, föräldrar, personal och rektorer. Det är viktigt att kommunen värnar den positiva utvecklingen genom att verka för långsiktighet och kontinuitet i kommunens hela verksamhet.

Skolverkets tidigare inspektion under 2005 (Inspektionsrapport från Skolverket 2005:88) riktade kritik mot kommunen i flera avseenden. Bland annat kritiserades kommunen för elevernas låga kunskapsresultat, brister i lärandemiljön, uppföljning och utvärdering av verksamheterna, rektorernas ledningsansvar samt bristande samverkan mellan de olika ledningsnivåerna. Skolinspektionens tillsyn under våren 2010 visar på tydliga förbättringar inom ett flertal områden och att såväl förvaltning, rektorer som personal har arbetat långsiktigt och målmedvetet för att åtgärda de brister som Skolverket påpekade.

Kunskapsresultaten har förbättrats under de senaste åren. Exempelvis har andel elever i grundskolan som uppnått målen i alla ämnen ökat med 15 procentenheter och en högre andel elever är behöriga till gymnasieskolan. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 för samtliga elever är högre, framförallt för flickorna. I gymnasieskolan har den genomsnittliga betygspoängen legat relativt stabilt under samma tidsperiod. Fortsatta åtgärder behövs dock så att alla elever i grundskola och gymnasieskola ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen samt när det gäller skolornas ansvar för uppföljning och utvärdering av resultat på såväl individ som grupp- och verksamhetsnivå. Det finns enligt Skolinspektionen behov av att systematiskt följa och analysera de långsiktiga utvecklingsprocesser som pågår. Detta för att kunna säkerställa att relevanta åtgärder vidtagits i syfte att förbättra kunskapsresultaten, särskilt för pojkar.

Förskolor, fritidshem och skolväsendet i Kalix kommun präglas i flera avseenden av respekt och tolerans. Verksamheterna har kompetent personal och resurser i form av specialpedagoger och elevassistenter. Personalen har fokus på omsorg och lärande, är engagerad och visar tilltro till sina elever.

Relationerna mellan barn/elever och mellan barn/elever och vuxna är i många fall goda. I verksamheterna rapporteras om exempel på fall av kränkande behandling och likabehandlingsarbetet har för närvarande hög prioritet i kommunen. Det finns en väl inarbetad processkarta som beskriver hur ärenden ska hanteras. Kommunen genomför regelbundet en elevenkät som en del av att utvärdera och utveckla arbetet med normer och värden. Ytterligare förebyggande åtgärder på skol- och verksamhetsnivå är gemensamma ordningsregler, rastvärdar, fadderverksamhet, kamratstödjare och kompisamtal. En viktig del i ett framgångsrikt arbete med trygg miljö är utvärdering av arbetet utifrån planen mot kränkande behandling. Kommunen har för alla verksamheter, utom för vuxenutbildningen, upprättat likabehandlingsplaner men kommunen måste utforma dessa efter de regler som gäller för planer mot kränkande behandling i skollagen. Undantaget är Manhemsskolan vars plan mot kränkande behandling är väl formulerad utifrån de senaste bestämmelserna.

Förvaltningen sammanställer kvalitetsredovisningar för barn- och grundskolenämndens respektive gymnasienämndens ansvarsområden. Underlag är varje verksamhets kvalitetsredovisning, nämndens protokoll och kommunövergripande analyser och utvärderingar. Redovisningen innehåller en beskrivning av verksamheternas organisation och förutsättningar, arbetet i verksamheterna, måluppfyllelse samt redogör för åtgärder för att utveckla verksamheterna under kommande läsår. Kommunen har därmed ett viktigt underlag för att kunna vidta relevanta åtgärder för att utveckla verksamheten, öka måluppfyllelsen och verka för långsiktighet och kontinuitet.

I kommunens grundskolor saknas dock i flera fall en samlad bild av i vilken grad eleverna i de lägre årskurserna uppnår målen i samtliga ämnen. Inom den obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan, vuxenutbildningen, svenska för invandrare och vuxenutbildning för utvecklingsstörda finns inte heller någon samlad dokumenterad redovisning och analys av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål. Ansvar för vuxenutbildningen och svenska för invandrare har flyttats från gymnasienämnden till kommunstyrelsen. Denna har dock inte vidtagit några åtgärder för att förbättra uppföljning och utvärdering. En viktig del i arbetet att förbättra kommunens uppföljning av resultaten är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan de olika nämnderna.

Ansvar för att verksamheten som helhet utvecklas och inriktas på att nå de nationella målen vilar på rektorn för respektive verksamhet. Detta genom att verka som pedagogisk ledare. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det pedagogiska ledarskapet har stärkts och att kommunen verkar aktivt för att utveckla detta exempelvis genom fortbildning. Rektorerna driver i flera avseenden ett målinriktat utvecklingsarbete och verkar för goda relationer och positiva förväntningar på eleverna. Pedagogiska diskus-

sioner förs med personalen, lektionsbesök genomförs och rektorerna har utvecklat sin uppföljning av lärarnas arbete. Av tillsynen framgår dock att rektorerna i vissa avseenden behöver förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering. Vidare är det viktigt att kommunen bevakar rektorernas förutsättningar att bedriva ett pedagogiskt ledarskap.

Nämnder och förvaltning har formulerat visioner och mål för verksamheterna utifrån det statliga uppdraget. Verksamheterna och förvaltningen sammanställer kvalitetsredovisningar som underlag för utvecklingsarbetet. Det är viktigt att de dokument som beskriver hur kommunens skolväsende ska gestaltas och utvecklas utgör ett reellt verktyg i kvalitets- och utvecklingsarbetet på såväl nämnds-, förvaltnings- och verksamhetsnivå samt att ansvarsfördelningen är tydlig. Vid tillsynen framkommer otydligheter i ledningsstrukturen. Ett konkret exempel är ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen och svenska för invandrare. Reglementet anger att ansvaret för vuxenutbildningen ligger under gymnasienämnden medan det i realiteten ligger under kommunstyrelsen. I intervjuer med gymnasienämnden och kommunstyrelsen framkommer även osäkerhet om vem som ansvarar för gymnasiesärskolan respektive särvox.

Vid tillsynen framkommer även att förtroende, kommunikation och samverkan mellan politiker, förvaltning och verksamheter kan förbättras. Kritik som även fanns med i Skolverkets inspektionsrapport från 2005. Det är viktigt att kommunen värnar ett förtroendefullt ledarskap med en tydlig ledningsstruktur där mandat och ansvar är väl definierat tillsammans med en öppen och tydlig dialog.

Skolinspektionen har i tillsynen av Kalix kommun identifierat följande brister inom kommunens ansvarsområden som måste åtgärdas:

- Kommunen ger inte alla elever i grundskolan och gymnasieskolan förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen (Lpo avsnitt 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen och kursplanerna; Lpf avsnitt 2.1 Kunskaper samt Program mål och kursplaner).
- De likabehandlingsplaner som kommunens verksamheter upprättat motsvarar inte skollagens krav på en årlig plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § skollagen).
- Kommunen har inte en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunstyrelse, nämnd, förvaltning och verksamheterna (2 kap. 1–2 §§ skollagen och 6 kap. 33–37 §§ kommunallagen).
- Kommunen utövar inte en systematisk tillsyn av enskilda förskolor och fritidshem i kommunen (2 a kap. 15 § skollagen).
- Kommunen utvärderar inte alla sina verksamheter och tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen (1 kap. 12 § och 2 kap. 8 § skollagen samt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kommunen erbjuder inte den omsorg, den undervisning och de valmöjligheter barn, elever och studerande har rätt till (1 kap. 12 § skollagen).

Tillsynen har identifierat följande brister inom förskoleverksamheten som kommunen måste åtgärda:

- Ledningen för vissa förskolor tar inte ett tydligt pedagogiskt ledningsansvar för att se till att personalen i förskolorna arbetar utifrån de nationella målen (2 a kap. 3 § skollagen, Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande).
- Kommunen och vissa förskolor arbetar inte i tillräckligt hög grad med att följa upp, utvärdera och ta tillvara resultaten i verksamheterna för att omsätta dessa i åtgärder i syfte att nå de nationella målen (förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. och Skolverkets allmänna råd Kvalitet i förskola).
- Förskolorna har inte ett tillräckligt utvecklat samarbetet med kommunens förskoleklasser, skolor och fritidshem för att personalen på bästa sätt ska kunna stödja barns allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv (Lpfö 98, 2.5 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet).
- Barn med annat modersmål än svenska ges inte inom alla språkområden möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera på sitt modersmål (Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag, Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande).
- Förskolornas likabehandlingsplaner motsvarar inte skollagens krav på en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § skollagen).
- Kommunen gör inte en kontinuerlig utvärdering av barngruppernas sammansättning (2 a kap. 3 § skollagen och Skolverkets allmänna råd Kvalitet i förskolan).

Tillsynen har identifierat följande brister inom skolbarnsomsorgen som kommunen måste åtgärda:

- Kommunen och fritidshemmen säkerställer inte att alla barn erbjuds en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen (2 a kap. 3 § skollagen).
- Kommunen och fritidshemmen arbetar inte i tillräckligt hög grad med att följa upp, utvärdera och att ta tillvara resultaten i verksamheterna för att omsätta dessa i åtgärder i syfte att nå de nationella målen. (Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag samt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Verksamheten i kommunens fritidshem är inte alltid formad utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter (2 a kap. 3 § skollagen).
- Fritidshemmen har inte planer mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Kommunen säkerställer inte att lokalerna är ändamålsenliga samt att utemiljön är utformad så att personalen kan ha uppsikt över barnen (2 a kap. 3 § skollagen).
- Kommunen gör inga kontinuerliga utvärderingar av gruppernas storlek och sammansättning inom skolbarnsomsorgen (2 a kap. 3 § skollagen).

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Kalix kommun av förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen samt vuxnas lärande. Skolinspektionen har besökt kommunens skolor och andra verksamheter under perioden 13 april 2010 till den 3 juni 2010.

Varje skola har efter besöket fått ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisats. Skolinspektionens iakttagelser och bedömningar som rör helhetsbilden av skolorna samt verksamheterna och huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen redovisas i detta beslut. Övriga verksamheter, dvs. förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen, redovisas i var sin rapport från verksamheterna och sammanfattas i beslutet. Besluten från samtliga skolor och rapporterna från övriga verksamheter bifogas som bilagor. Detta utgör Skolinspektionens slutliga beslut avseende tillsynen i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Skolinspektionen bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Detta beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för kommunen.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **Måluppfyllelse, trygg lärandemiljö, ledning och utveckling** samt **tillgång till utbildning**. Tillsynen syftar inte till att ge en heltäckande bild av all verksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information om tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/>).

Av rapporter och bilagda beslut framgår vilka skolor och verksamheter som har granskats, hur tillsynen har genomförts, vilka bedömningar som har gjorts och i vilka avseenden åtgärder behövs på de enskilda skolorna eller i de olika övriga verksamheterna.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs på de enskilda skolorna har rektor och huvudman ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits på skolorna, i övriga verksamheter och i kommunen inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar av kommunens ansvarstagande är dels dokument från kommunen, skolor och övriga verksamheter, dels den information som inspektörerna samlat in via enkäter samt vid observationer, intervjuer och samtal under besöken. Beslutet grundas även på annan information om kommunen, skolor och övriga verksamheter från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Kalix kommun genomfördes intervjuer med representanter för barn- och grundskolenämnden, gymnasienämnden, kommunstyrelsen och med förvaltningen. Samtliga

grundskolor och gymnasieskolor samt vissa delar av särskolan och vuxenutbildningen har besökts, men däremot inte förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. På skolorna har intervjuer genomförts med skolledningen samt, i vissa fall, med representanter för elever och personal. Vidare har intervjuer genomförts med representanter för föräldrar, personal och chefer för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Företrädare för kommunen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

Beskrivning av kommunen

Tabell 1: Verksamhetens omfattning

Verksamhetsform	Antal barn/elever/studerande
Förskoleverksamhet	779
Skolbarnsomsorg	388
Förskoleklass	150
Grundskola	1415
Obligatorisk särskola	13
Gymnasieskola	702
Gymnasiesärskola	21
Kommunal vuxenutbildning	204
Vuxenutbildning för utvecklingsstörda	9
Svenskundervisning för invandrare	54

Källa: Kalix kommun

Kalix kommun ligger i Norrbottens län och har cirka 17 000 invånare varav cirka 7 200 bor i Kalix. I kommunen finns även flera mindre orter så som Töre, Nyborg, Sangis och Morjärv. En stor del av befolkningen är sysselsatt inom vård och omsorg samt pappers- och massaindustri.

Barn- och grundskolenämnden har ansvar för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola. Gymnasienämnden ansvarar för gymnasieskola och gymnasiesärskola. Kommunstyrelsen ansvarar för vuxenutbildningen och svenska för invandrare. I kommunen finns sammanlagt elva grundskolor.

Förskoleverksamhet bedrivs vid sexton förskolor. Verksamheten är uppdelad på åtta rektorsområden och rektorerna vid sju av rektorsområdena har ansvar för förskolor, förskoleklasser, grundskola och fritidshem. En rektor har ledningsansvar för två förskolor och är tillika utvecklingsledare och områdesansvarig för förskolan i Kalix kommun. Det finns två dagbarnvårdare inom kommunen. Den rektor som har ansvar för skolområdet, där dagbarnvårdare finns, har ansvar för dagbarnvårdarens pedagogiska verksamhet. Den öppna förskolan inom kommunen har bedrivits som ett projekt i samarbete med landstinget och socialtjänsten.

I kommunen finns fyra enskilda förskolor. Kommunen har ansvar för tillsynen av enskilda förskolor. De omfattas inte av Skolinspektionens tillsyn.

Skolbarnsomsorgen omfattar fritidshem och annan pedagogisk omsorg för barn 6–12 år. Totalt finns 11 fritidshem. I Kalix kommun tillhör fritidshemmen organisatoriskt

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

grundskolan. I kommunen finns ett enskilt fritidshem. Den omfattas inte av Skolinspektionens tillsyn.

Furuhedsskolan, kommunens gymnasieskola, startade läsåret 1970/71 och har cirka 720 elever. Vid skolan genomförs gymnasieutbildning på de nationella programmen Handels- och administrationsprogrammet, Omvårdnadsprogrammet, Industriprogrammet, Byggprogrammet, Energiprogrammet, Elprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Medieprogrammet, Estetiska programmet, Hantverksprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet, Fordonsprogrammet samt Barn- och fritidsprogrammet. Skolan erbjuder också två specialutformade program, Industriellt byggande samt en häst- och ridutbildning som är riksrekryterande. Skolan bedriver även utbildning på individuella program. Furuhedsskolan bedriver även gymnasiesärskola.

All vuxenutbildning i Kalix inklusive svenskundervisning för invandrare (SFI) drivs i kommunens regi.

Särskoleverksamheten i Kalix kommun omfattar den obligatoriska särskolans träningskola och grundsärskola samt gymnasiesärskolans individuella och nationella program samt särvux.

Verksamheten för eleverna i den obligatoriska särskolan bedrivs vid Centrumskolan. Eleverna är organiserade i stadiesvis klasser och personalen i ett arbetslag. Det finns också ett fåtal elever som får sin undervisning vid några av kommunens grundskolor. För dessa elever ansvarar rektorerna vid nämnda grundskolor.

Gymnasiesärskolan erbjuder två nationella program, handelsprogrammet och fordonsprogrammet. Industri och träteknik, fastighet och skötsel, häst och rid samt barn- och fritid utgör exempel på specialutformade program. På det individuella programmet bedrivs undervisning inom yrkesträning och verksamhetsträning. Personalen är organiserad i ett arbetslag och eleverna i åldersblandade grupper. Undervisningen i gymnasiesärskolan bedrivs i lokaler vid Furuheds gymnasieskola.

Kalix kommun erbjuder utbildning i grundläggande särvux och gymnasial särvux. En rektor ansvarar för den obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen för utvecklingsstörda. Vuxenutbildningen för utvecklingsstörda genomförs i Folkets hus i centrala Kalix.

Vuxenutbildningen i Kalix kommun ingår i Kalix UniverCity som är kommunens samlade organisation för utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor. Vuxenutbildningen är sedan sommaren 2009 underställd kommunstyrelsen från att tidigare drivits i gymnasienämndens regi.

Tabell 2: Andelen inskrivna barn/elever/ i kommunens verksamheter 2009

	Kalix kommun	Samtliga kommuner
Förskola		
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 1–5 år	85	86
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 1–5 år (enskild regi)	7	15
Antal inskrivna barn per avdelning	16	17
Antal inskrivna barn per årsarbetare	5	5
Fritidshem		
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 6–9 år	61	80
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 10–12 år	5	14
Antal inskrivna barn per årsarbetare	17	21
Antal inskrivna barn per avdelning	26	37
Förskoleklass		
Andel (%) elever av samtliga 6-åringar	99	95 (2008)
Grundskola		
Andel (%) elever i fristående skola	10	11
Andel (%) elever som deltar i modersmålsundervisning	4	10
Antal lärare per 100 elever	8,6	8,2
Andel (%) elever i åk 9 som ej uppnått målen	26	24
Andel (%) elever i åk 9 behöriga till gymnasieskolan	90	88
Obligatoriska särskolan		
Andel (%) integrerade elever	15	13
Antal lärare per 100 elever	-	27
Gymnasieskolan		
Andel (%) elever på NV-, SP- och TE-programmet	22	26
Andel (%) elever från annan kommun	19	-
Andel (%) elever i annan kommun	7	-
Antal lärare per 100 elever	10	8

Kommunal vuxenutbildning		
Andel (%) inv. 20-64 år i komvux	2	3
Andel (%) elever i annan kommun	4	15
Andel (%) elever från annan kommun	13	14
Svenska för invandrare		
Andel (%) elever som godkänts	52 (2008)	33 (2008)
Andel (%) elever som avbrutit	29 (2008)	34 (2008)

Källa: Skolverket

Tillsynsprotokoll med bedömningar

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Trygg lärandemiljö

Målinriktat arbete mot kränkande behandling

Plan mot kränkande behandling

Ledning och utveckling

Personalens utbildning och kompetensutveckling

Ansvarsfördelning

Rektorernas uppdrag

Tillsyn över enskilda verksamheter

Uppföljning och utvärdering

Tillgång till utbildning

Plats och valmöjligheter

Lokala utformningar

Avgifter

Skolpliktsbevakning och registerkontroll

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever i grundskolan och gymnasieskolan ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) avsnitt 2.2 Kunskaper

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplanerna

Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt 2.1 Kunskaper

Programmål och kursplaner

Motivering

Grundskola

För grundskoleverksamhet som inte omfattar årskurser då betyg sätts saknas i flera fall en samlad bild av i vilken grad eleverna uppnår målen i varje ämne. Den samlade bilden av andelen elever i årskurs 5 som uppnår kravnivån inom samtliga delmoment på nationella proven i svenska, matematik och engelska visar på en resultatnivå i paritet med riksnittet, om än något lägre i engelska.

Betygsresultaten i årskurs 9 visar att andelen behöriga elever till nationellt program, det genomsnittliga meritvärdet samt andelen elever som nått målen i alla ämnen har legat lägre än nivån för riket under flera år. Statistiken visar på betydande skillnader mellan flickor och pojkar i olika avseenden samt låga betygsresultat inom de naturorienterade ämnena.

Resultaten vid Mannheimsskolan har förbättrats de senaste åren. Andelen behöriga elever till nationellt program har under åren 2005–2008 legat på ungefär samma nivå men för år 2009 visar skolan ett högre resultat. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har också ökat.

Flickorna når högre kunskapsresultat än pojkarna vid skolan och även högre än rikets nivåer avseende meritvärde, andel elever som är behöriga till nationellt program och andelen som nått målen i alla ämnen. Sedan år 2005 har pojkarnas meritvärde dock förbättrats. Däremot ligger resultaten för andelen pojkar behöriga till nationellt program ungefär på samma nivå under åren 2005–2009 medan en viss ökning skett under samma tidperiod av andelen pojkar som nått målen i alla ämnen.

När det gäller andelen elever som nått lägst målen för betyget Godkänt i de naturorienterande ämnena har dessa ämnen över tid visat låga betygsresultat.

Tabell 3: Resultat Kalix kommun årskurs 9 för år 2005 – 2009

Resultat Kalix kommun årskurs 9					
Andel i procent	2009	2008	2007	2006	2005
Behöriga till gymnasieskolan	90	84	83	84	81
Elever som nått målen i alla ämnen	74	57	62	68	61
Genomsnittligt meritvärde					
Alla elever	200	194	191	187	176
Flickor	225	216	214	204	188
Pojkar	176	173	175	175	164

Källa: Skolverket

Gymnasieskola

Andelen elever som lämnar Gymnasieskolan med slutbetyg har minskat de senaste tre åren. Andelen elever som får slutbetyg inom fyra år varierar mellan de olika gymnasieprogrammen. Industriprogrammet har den lägsta andelen (endast cirka 39 procent av eleverna får slutbetyg) och Teknikprogrammet har den högsta andelen (100 procent). Vissa av programmen har dock få elever vilket begränsar möjligheten att göra statistiska jämförelser.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever med slutbetyg har minskat från läsåret 2005/06 till läsåret 2008/09. I jämförelse med riksgenomsnittet har Omvårdnadsprogrammet, Hantverksprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet, Byggprogrammet samt Handels- och administrationsprogrammet högre betygspoäng. Naturvetenskapsprogrammet och Hotell- och restaurangprogrammet har nått lägre betygspoäng.

Av eleverna som fick slutbetyg år 2009 fick över 90 procent godkänt i alla kärnämneskurser, förutom i Naturkunskap A och Samhällskunskap A där resultaten var något lägre. Dessa kurser har också fokuserats i skolans uppföljning av resultaten.

Flickorna på gymnasieskolan har en högre genomsnittlig betygspoäng jämfört med pojkar och skillnaderna har ökat de senaste åren. En större andel av flickorna blir också behöriga till universitets- och högskolestudier.

Andelen elever med utökat program är högre än riksgenomsnittet. Under de senaste åren har fler och fler elever beviljats utökat program. I skolans uppföljningar och utvärderingar av kunskapsresultaten framkommer inget resonemang hur detta kan påverka resultaten. Eftersom betygsresultaten försämrats de senaste åren samtidigt som

andelen elever med utökat program ökar och ligger klart över genomsnittet i riket, bör denna faktor ingå i skolans analys av kunskapsresultaten.

I den utbildningsinspektion som Skolverket genomförde år 2005 påpekades också att skolans resultat behövde analyseras för att kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Enligt Skolverket behövde särskilt vikt läggas vid att analysera skillnader i resultat mellan olika gymnasieprogram och mellan pojkar och flickor. Skolinspektionens tillsyn visar att Furuheidsskolan tydligt arbetar med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten. Fokus i arbetet ligger på kärnämnen och de skillnader i resultat som finns mellan pojkar och flickor samt mellan olika program. Enligt Skolinspektionen finns dock behov av att fördjupa analysen av resultaten utifrån ett antal områden som framkommit vid tillsynen. Exempelvis finns ett behov av att fördjupa analysen av resultaten i andra ämnen utöver kärnämnen samt att utvärdera varför vissa program når en betydligt högre betygspoäng i jämförelse med riksgenomsnittet medan andra program når lägre resultat. Se vidare i skolbeslutet för Furuheidsskolan.

Särskolan

Inom den obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning för utvecklingsstörda finns inte någon samlad dokumenterad redovisning och analys av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål.

Huvudområde: Trygg lärandemiljö

Bristområde: Plan mot kränkande behandling

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunens verksamheter inte har planer mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Kommunens verksamheter, med undantag för vuxenutbildningen, har likabehandlingsplaner för år 2010. Dessa dokument utgår dock från lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling som upphörde att gälla den 31 december 2008.

Från och med 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i 3 kap. diskrimineringslagen.

Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från dessa regleringar. Kommunen ska se till att det för varje verksamhet och verksamhetsår upprättas en plan med en översikt över de

åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska vidare innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen vill framhålla Manhemsskolan, vars plan mot kränkande behandling är väl formulerad utifrån de senaste bestämmelserna.

Huvudområde: Ledning och utveckling

Bristområde: Ansvarsfördelning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det i kommunen finns en otydlighet kring ansvarsfördelning mellan kommunstyrelse, nämnd, förvaltning och verksamheterna. Gymnasienämndens reglemente överensstämmer inte med hur kommunen har beslutat att ansvarsfördelningen ska se ut.

Författningsstöd

2 kap. 1–2 §§ skollagen

6 kap. 33–37 §§ kommunallagen

Motivering

Kalix kommun har beslutat att ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen och svenska för invandrare ska placeras under kommunstyrelsen. Tidigare ansvarade gymnasienämnden för vuxenutbildningen. Av det reglemente för gymnasienämnden som Skolinspektionen tagit del av framgår dock inte detta, utan reglementet anger att ansvaret för vuxenutbildningen ligger under gymnasienämnden. I intervjuer med gymnasienämnden och kommunstyrelsen framkommer också en osäkerhet om vem som ansvarar för gymnasiesärskolan respektive särvox. Gymnasienämndens reglemente anger att gymnasiesärskolan ligger under gymnasienämnden men särvox omnämns inte. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att kommunen tydliggör ansvarsförhållandena mellan kommunstyrelsen och gymnasienämnden. Gymnasiesärskolan och särvox har också samma rektor och det får inte råda någon oklarhet vilken nämnd/styrelse som rektor lyder under.

Huvudområde: Ledning och utveckling

Bristområde: Tillsyn över enskilda verksamheter

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen brister i tillsynen över enskilda förskolor och fritidshem i kommunen.

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Författningsstöd

2 a kap. 15 § skollagen

Motivering

I Kalix kommun finns enskilda förskolor och ett enskilt fritidshem. Enligt intervju med rektorer, förvaltning och barn- och grundskolenämnd genomförs tillsyn, men det finns inga rutiner för tillsynens syfte och genomförande. Det finns heller ingen dokumentation av tillsynsbesöken.

Huvudområde: Ledning och utveckling

Bristområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kalix kommun inte systematiskt följer upp och utvärderar vuxenutbildningens, obligatoriska särskolans, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning för utvecklingsstördas resultat.

Författningsstöd

1 kap. 12 § och 2 kap. 8 § skollagen

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering

Under våren 2009 genomförde Skolinspektionen en kvalitetsgranskning av hur Kalix kommun följde upp resultaten inom vuxenutbildningen. Skolinspektionen konstaterade då att kommunen inte genomförde en systematisk uppföljning och utvärdering av betygsresultaten eller om utbildningen leder till att de studerande fullföljer sina planer på fortsatta studier eller påbörjar arbete. Lärare och studie- och yrkesvägledare följde hur det gick för den studerande men några systematiska sammanställningar och utvärderingar genomfördes varken på verksamhets- eller kommunnivå.

Tillsynen visar att verksamhetsnivån, rektor och personal, nu har förbättrat arbetet med att följa upp resultaten. Av intervjuer med såväl kommunstyrelse, rektor och personal framgår dock att detta arbete fortfarande inte når fram till den ansvariga politiska nivån. Ansvaret för vuxenutbildningen har flyttats från gymnasienämnden till kommunstyrelsen, som dock inte har vidtagit några åtgärder för att förbättra uppföljningen och utvärdering av resultaten. Det saknas fortfarande ett tydligt uppdrag till verksamheten om vilka resultat som kommunstyrelsen förväntar sig ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att även svenskundervisningen för invandrare följs upp och utvärderas på kommunnivå.

Inom den obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildning för utvecklingsstörda finns inte någon samlad dokumenterad redovisning och analys av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål.

Huvudområde: Tillgång till utbildning

Bristområde: Plats och valmöjlighet

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen inte erbjuder den undervisning och de valmöjligheter elever och studerande har rätt till.

Författningsstöd

1 kap. 12 § skollagen

Se respektive skol- och verksamhetsrapport för ytterligare författningsstöd.

Motivering

Det finns i kommunen brister i grundskolornas arbete med särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram.

Tillsynen visar också på brister i gymnasieskolans verksamhet, exempelvis avseende elevernas individuella studieplaner, elevernas valmöjligheter och studiehandledning på modersmålet.

Kommunen erbjuder inte alla kunskapsområden inom den grundläggande vuxenutbildningen.

För ytterligare information se respektive skol- och verksamhetsrapport.

Tillsyn i förskoleverksamheten

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i verksamheten. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som förskoleverksamheten och Kalix kommun skickat in, den verksamhetsredogörelse de lämnat och intervjuer som genomförts.

I Kalix kommun saknas resultat av förskolornas arbete med att nå de nationella målen på kommunnivå och vid vissa förskolor på verksamhetsnivå. Detta medför att både Kalix kommun och vissa rektorer inte fullt ut kan säkerställa att läroplanens mål anger inriktningen för verksamheten.

Samtliga rektorer för förskolorna måste tillförsäkra sig om att personalen arbetar utifrån de nationella målen. Tillsynen visar att det saknas rutiner för kvalitetsarbete vid vissa förskolor. Skolinspektionen har tagit del av kommunens kvalitetsgranskning 2009. Där redovisas förskoleverksamheten på ett övergripande sätt och någon slutsats om hur förskoleverksamheten som helhet uppnår de nationella målen går inte att dra. Kommunen saknar därmed ett viktigt underlag för att förbättra och utveckla förskoleverksamheten utifrån nationella mål och krav.

Personalen vid förskolorna har hög kompetens och visar en vilja och medvetenhet att erbjuda en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Personalen reflekterar och diskuterar kontinuerligt kring vad en helhetssyn på barns utveckling och lärande, utifrån läroplanen, innebär för det dagliga arbetet i förskolan. För att på ett bättre sätt kunna stödja barns allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv är det viktigt att samarbetet utvecklas mellan kommunens förskolor, förskoleklasser och fritidshem. Kommunen behöver också i högre grad följa upp och utvärdera vilken betydelse personaltätheten och barngruppernas storlek och sammansättning har i förhållande till möjligheten att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen.

I kommunbeslutet redovisas vad som måste åtgärdas gällande förskoleverksamheten. Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det krävs åtgärder har kommunen, tillsammans med verksamheterna, ansvar för att åtgärder vidtas. Bedömningarna redovisas i tillsynsprotokollet i denna rapport.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen tar i tillsynen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Inspektionen granskar utbildningens kvalitet samt bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kalix kommun under våren 2010.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Av rapporter och bilagda beslut framgår vilka skolor och verksamheter som har granskats, hur tillsynen har genomförts, vilka bedömningar som har gjorts och i vilka avseenden åtgärder behövs på de enskilda skolorna eller i de olika övriga verksamheterna. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten, förskoleverksamhetens lärandemiljö samt tillgång**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunens förskoleverksamhet som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kalix kommun intervjuades ansvariga politiker, förvaltningspersonal och ansvarig ledningspersonal från kommunens förskoleenheter. Dessutom genomfördes intervjuer med personalrepresentanter från kommunens förskolor och föräldrar med barn i verksamheten.

Beskrivning av förskoleverksamheten

Tabell 1: Antal barn

Förskoleverksamheten	Antal barn
Förskola i kommunal regi	702
Annan kommunal pedagogisk omsorg	11
Öppen förskola	20-25/dag
Förskola i enskild regi	66
Annan enskild pedagogisk omsorg	0

Källa: Kalix kommun

Förskoleverksamhet bedrivs vid sexton förskolor i Kalix kommun. Verksamheten är uppdelad på åtta rektorsområden och rektorerna vid sju av rektorsområdena har ansvar för förskolor, förskoleklasser, grundskola och fritidshem. En rektor har ledningsansvar för två förskolor och är tillika utvecklingsledare och områdesansvarig för förskolan i Kalix kommun. Det finns två dagbarnvårdare inom kommunen. Den rektor som har ansvar för skolområdet, där dagbarnvårdare finns, har ansvar för dagbarnvårdarens pedagogiska verksamhet. Den öppna förskolan inom kommunen har bedrivits som ett projekt i samarbete med landstinget och socialtjänsten. Verksamheten har utvärderats och beslut har tagits om att bedriva verksamheten permanent från och med den 1 juli 2010.

Enligt Skolverkets officiella statistik för år 2009 är andelen barn ett till fem år som är inskrivna i förskola 83 procent jämfört med riksgenomsnittet som är 82 procent. Andelen barn, ett till fem år som är inskrivna i pedagogisk omsorg är en procent, jämfört med riksgenomsnittet som är fyra procent. Andelen barn inskrivna i pedagogisk omsorg är således lägre i Kalix kommun jämfört med riket, medan andelen barn inskrivna i förskolan är något högre än i riket.

I kommunen finns fyra enskilda förskolor. Kommunen har ansvar för tillsynen av enskilda förskolor. De omfattas inte av Skolinspektionens tillsyn.

Tillsynsprotokoll för förskoleverksamheten

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Utveckling och lärande

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på förskolans uppdrag

☒

Utvärdering och uppföljning

☒

Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Fokus på utveckling och lärande

☒

Trygg miljö för utveckling och lärande

☒

Tillgång

Ansvar och tillgång till plats

☐

Grupper storlek och sammansättning

☒

Särskilt stöd

☐

Registerkontroll och anmälningsskyldighet

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bristområde: Fokus på förskolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att ledningen för förskolorna måste säkerställa att personalen i förskolorna arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering

Vid intervjuer framkommer att det varierar i vilken utsträckning rektorerna är pedagogiska ledare, driver pedagogiska utvecklingsfrågor och håller sig förtrogna med det dagliga arbetet. Vissa förskolor har ett mycket tydligt, engagerande och närvarande ledarskap, där rektorn är väl förtrogen med verksamheten och tillsammans med personalen följer upp att förskolan arbetar utifrån de nationella målen. Vid några förskolor finns inte ett lika tydligt pedagogiskt ledarskap för att se till att personalen i förskolorna arbetar utifrån de nationella målen. Detta arbete behöver utvecklas för att kommunen och ledningen vid samtliga förskolor ska kunna säkerställa att personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Bristområde: Utvärdering och uppföljning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen och förskolorna behöver förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera förskoleverksamheten samt ta tillvara resultaten och omsätta dessa i åtgärder för att nå de nationella målen.

Författningsstöd

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Skolverkets allmänna råd, Kvalitet i förskola

Motivering

Vid intervjuer med rektorerna och personalen framkommer att det finns stora variationer mellan förskolorna i arbetet med att följa upp och utvärdera förskoleverksamheten. Vid vissa förskolor finns upparbetade rutiner för kontinuerlig uppföljning, där rektorns

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

ledning är tydlig och där resultaten efter analys omsätts i åtgärder för att nå de nationella målen. Vissa förskolor saknar detta tydliga ledarskap i kvalitetsarbetet och har inte utvecklat tydliga rutiner för uppföljning och utvärdering. Personalen uttrycker också i intervju önskemål om tydliga gemensamma metoder för uppföljning, utvärdering och kvalitetsredovisning. Detta var även ett område Skolverket påpekade vid sin inspektion 2005, att metoderna för utvärdering inom förskolorna bör förbättras och att det inte gick att dra någon tydlig slutsats av hur förskoleverksamheten som helhet uppnådde de nationella målen.

Varje rektor sammanställer kvalitetsredovisningar för det område respektive rektor har ansvar för och i denna sammanställning ingår förskoleverksamheten. Skolinspektionen har tagit del av kommunens kvalitetsredovisning 2009. Där redovisas förskoleverksamheten på ett övergripande sätt men någon slutsats om hur förskoleverksamheten som helhet uppnår de nationella målen går inte att dra. Kommunen saknar därmed ett viktigt underlag för att förbättra och utveckla förskoleverksamheten utifrån nationella mål och krav. Kommunen beskriver i sin kvalitetsredovisning, att målet är att skapa en process som bygger in uppföljning och utvärdering inom ramen för vardagsarbetet i skola/förskola. Det finns dock fortfarande en osäkerhet i organisationen om hur kvalitetsprocessen ska läggas upp.

Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bristområde: Fokus på utveckling och lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan kommunens förskolor, förskoleklasser, skolor och fritidshem behöver utvecklas för att personalen på ett bättre sätt ska kunna stödja barns allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Skolinspektionen bedömer att alla barn med annat modersmål än svenska inte ges möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera på sitt modersmål.

Författningsstöd

Lpfö 98, 2.5 Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem

Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag

Lpfö 98, 2.2 Utveckling och lärande

Motivering

I intervju uttrycker rektorerna och personalen att det saknas ett samarbete med skolan och fritidshemmet i syfte att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Rektorerna uttrycker att diskussioner måste föras "om varför vi ska samarbeta och hur" och personalen uttrycker att samverkan med skolan är obefintlig.

Tillsynen visar att det till viss del finns utarbetade rutiner för övergångar från förskola till förskoleklass. Personalen uttrycker att det saknas rutiner för övergång till förskoleklass, där den förskoleklass barnet ska komma till inte finns i samma rektorsområde. Personalen uttrycker att gemensamma rutiner för arbetet med övergångar behöver tas fram.

Enligt läroplanen ska förskolan medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål som det svenska språket. I intervju med rektorer och personal framkommer att alla förskolor inte kan erbjuda detta stöd inom samtliga språkområden och att det varierar mellan förskolorna hur rektorn vid respektive förskola tar ansvar för att säkerställa att stöd ges.

Bristområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att förskolorna måste utarbeta planer mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Tillsynen visar att de planer som förskolorna har inte motsvarar kraven på årliga planer mot kränkande behandling i enlighet med skollagen. Från och med 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i 3 kap. diskrimineringslagen.

Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från dessa regleringar. Kommunen ska se till att det för varje verksamhet och verksamhetsår upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska vidare innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen vill också framhålla Manhemsskolan, vars plan mot kränkande behandling är väl formulerad utifrån de senaste bestämmelserna.

Huvudområde: Tillgång

Bristområde: Grupper storlek och sammansättning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen inte gör en kontinuerlig utvärdering av barngruppernas sammansättning.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Skolverkets allmänna råd, Kvalitet i förskolan

Motivering

Samtliga förskolor inom kommunen har 18 platser och tre personal per avdelning. I intervju med rektorer och personal framkommer att förskolorna ibland gör omdisponeringar inom förskolorna utifrån barnens ålder. Kommunen genomför inte, utöver utredningar om barnens närvarotider, konsekvensutredningar, där hänsyn tas till de förutsättningar som råder vid varje förskola avseende exempelvis områdets sociala karaktär, andelen barn i behov av särskilt stöd eller lokalernas och utemiljöns beskaffenhet. Kommunen har därmed inget underlag för att följa upp och utvärdera vilken betydelse personaltätheten och barngruppernas storlek och sammansättning har i förhållande till möjligheten att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen.

Tillsyn i skolbarnsomsorgen

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i verksamheten. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning verksamheten, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som skolbarnsomsorgen och Kalix kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat och intervjuer som genomförts.

Föräldrar som Skolinspektionen intervjuat beskriver en verksamhet som är trygg, flexibel och med en personal som arbetar för att anpassa verksamheten utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter. Verksamheten präglas av värdegrundarbete och mycket utomhusaktiviteter. Föräldrarna upplever att de har en bra dialog med personalen med stor kontinuitet i samtal kring sina barn. Den oro som finns i personalgruppen karaktäriseras av osäkerhet inför framtiden. Större barngrupper och att det saknas långsiktighet i verksamhetens planering från kommunledningen är några exempel. En farhåga är att resultatet blir att verksamheten inte bevaras och utvecklas.

Även personal och rektorer saknar kontinuitet och långsiktighet när det gäller styrning och ledning av verksamheten. Den samlade skoldagen har medfört ett närmare samarbete mellan lärare och fritidspedagoger kring elevernas skoldag. Skolinspektionens intryck är dock att det fortfarande är skolans verksamhet som prioriteras, exempelvis när det gäller stödinsatser och resurser. Det är viktigt att fritidspedagogernas roll och kompetens synliggörs tillsammans med skolbarnsomsorgens syfte och mål som en del av en fungerande skolbarnsomsorgs- och utbildningsverksamhet.

Tillsynen visar att Kalix kommun måste vidta åtgärder för att förbättra sin uppföljning och utvärdering av skolbarnsomsorgens verksamhet gentemot syfte och mål med verksamheten. För närvarande saknas till stora delar sammanställningar av måluppfyllelsen. Detta medför att det i nuläget är svårt att bedöma om verksamheterna är utformade på ett sätt som erbjuder barnen en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. Kommunen saknar därmed ett viktigt underlag för att kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Efterfrågan av resultat från skolbarnsomsorgens verksamhet från såväl förvaltning som politiker är begränsad. Detta tyder på att kommunens uppföljning och utvärdering av skolbarnsomsorgen inte sker på det sätt som krävs i ett mål och resultatstyrt system. Skolinspektionen bedömer att kommunen i sitt övergripande ansvar måste följa upp och utvärdera skolbarnsomsorgens verksamheter för att kunna styra och stödja dess utvecklingsarbete mot förbättrad måluppfyllelse och utveckling.

Det är angeläget att rektorerna håller sig förtroga med det dagliga arbetet i fritishemmen. Att de verkar för dialog med personalen kring arbetet utifrån nationella mål och

arbetar för att verksamheterna inom skolbarnsomsorgen utvecklas. Det är också viktigt att rektorerna kommunicerar måluppfyllelse, uppföljning och analys av resursbehov med förvaltning och nämnd. Dels som konsekvensbeskrivning av fattade beslut men även som beslutsunderlag inför beslut om hur verksamheten ska utvecklas och gestaltas i framtiden.

I kommunbeslutet redovisas vad som måste åtgärdas gällande skolbarnsomsorgen. Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det krävs åtgärder har kommunen, tillsammans med verksamheterna, ansvar för att åtgärder vidtas. Bedömningarna redovisas i tillsynsprotokollet i denna rapport.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen tar i tillsynen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Inspektionen granskar utbildningens kvalitet samt bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av skolbarnsomsorgen i Kalix kommun den 3 juni 2010.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Av rapporter och bilagda beslut framgår vilka skolor och verksamheter som har granskats, hur tillsynen har genomförts, vilka bedömningar som har gjorts och i vilka avseenden åtgärder behövs på de enskilda skolorna eller i de olika övriga verksamheterna. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten, skolbarnsomsorgens lärandemiljö samt tillgång**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunens skolbarnsomsorg som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kalix kommun intervjuades ansvariga politiker, förvaltningspersonal och ansvarig ledningspersonal från samtliga fritidshem i kommunen. Dessutom genomfördes intervjuer med personalrepresentanter från kommunens samtliga fritidshem, samt föräldrar med barn i verksamheten.

Beskrivning av verksamheten

Tabell 1: Antal barn

Skolbarnsomsorg	Antal barn
Barn i kommunala fritidshem	358
Barn 6-12 år i annan pedagogisk omsorg	7
Barn i enskilt fritidshem	23

Källa: Kalix kommun

Skolbarnsomsorgen i Kalix kommun omfattar fritidshem och annan pedagogisk omsorg för barn 6–12 år. Totalt finns 11 fritidshem. I Kalix kommun tillhör fritidshemmen organisatoriskt grundskolan.

Enligt Skolverkets statistik från år 2009 är 61 procent av barnen i åldern 6–9 år inskrivna i kommunens fritidshem, vilket kan jämföras med rikets 80 procent. Motsvarande siffror för äldre barn i åldern 10–12 år är 5 procent för kommunen och 14 procent för riket.

Antalet inskrivna barn per årsarbetare på fritidshemmet är 17,3 jämfört med 20,9 i riket. Antalet inskrivna barn per avdelning är 26,2 jämfört med 36,7 i riket. Vidare visar Skolverkets statistik att andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen är högt. 90 procent i Kalix kommun jämfört med 59 procent i riket.

Tillsynsprotokoll för skolbarnsomsorgen

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat

Utveckling och lärande

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på skolbarnsomsorgens uppdrag

Utvärdering och uppföljning

Skolbarnsomsorgens lärandemiljö

Fokus på utveckling och lärande

Trygg miljö för utveckling och lärande

Tillgång

Ansvar och tillgång till plats

Grupper storlek och sammansättning

Särskilt stöd

Registerkontroll och anmälningsskyldighet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Utveckling och lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen måste säkerställa att fritidshemmens verksamhet erbjuder barnen en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Motivering

Skolinspektionen konstaterar att fritidshemmen generellt kompletterar skolans verksamhet tidsmässigt. Däremot är det inte lika tydligt att fritidshemmen kompletterar skolan innehållsmässigt och erbjuder barnen en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

Skolbarnsomsorgens verksamhet, måluppfyllelse och förslag till åtgärder och utveckling beskrivs endast i begränsad omfattning i kvalitetsredovisningarna. Fritidshemmens personal och föräldrar med barn i skolbarnsomsorgen anger att det är skolans behov som kommer i första hand. Personalen anger även att de har begränsade förutsättningar att långsiktigt planera verksamheten vilket får konsekvenser för fritidshemmens möjligheter att erbjuda barnen en meningsfull fritid där verksamheten formas utifrån barnens mognad, behov, intressen och erfarenheter. I intervjuer med personal och föräldrar framkommer att det ofta är de äldre barnens behov som får stå tillbaka. Skolinspektionen ser det angeläget att kommunen tydliggör fritidshemmens verksamhet och förutsättningar att genomföra sitt uppdrag.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bristområde: Utvärdering och uppföljning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen och fritidshemmen behöver förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera fritidshemmens verksamheter samt ta tillvara resultaten och omsätta dessa i åtgärder för att nå de nationella målen.

Författningsstöd

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag.

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering

I intervjuer uppger personalen att de inte gör någon kontinuerlig uppföljning och utvärdering av fritidshemmens verksamhet. Det som utvärderas är i huvudsak kommunens och skolans prioriterade mål. Utvärdering av de nationella mål som styr fritidshemmens verksamhet görs i begränsad omfattning. De redovisningar som Skolinspektionen tagit del av innehåller till stora delar beskrivningar av verksamheterna och mindre av bedömningar relaterade till nationella mål. Personalen efterfrågar mera tid för kontinuerlig utvärdering, analys och reflektion för att bättre kunna ta tillvara resultaten och omsätta dessa i praktiska åtgärder.

Efterfrågan av resultat från skolbarnsomsorgens verksamhet från såväl förvaltning som politiker är mycket begränsad. Detta tyder på att kommunens uppföljning och utvärdering av skolbarnsomsorgen inte sker på det sätt som krävs i ett mål och resultatstyrt system. På kommunnivå finns heller ingen sammanställning av verksamhetens måluppfyllelse redovisad. Kommunen saknar därmed ett viktigt underlag för att kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Ett exempel är verksamheten för de äldre barnen. Såväl föräldrar som personal beskriver i intervjuer att verksamheten för de äldre barnen i fritidshemmen prioriteras ner och att det är allt färre barn i årskurs 3–6 som är inskrivna i skolbarnsomsorgen. Det är viktigt att följa upp och analysera detta för att kunna försäkra sig om en verksamhet som är meningsfull för alla barn med rätt till skolbarnsomsorg.

Huvudområde: Skolbarnsomsorgens lärandemiljö

Bristområde: Fokus på utveckling och lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att personalen i högre grad behöver forma verksamheten utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Motivering

Tillsynen visar att personalen har goda intentioner och en vilja att anpassa verksamheten utifrån barnens förutsättningar, men att de praktiska omständigheterna i verksamheterna inte alltid medger detta. Barngrupperna blir allt större och åldersspridningen i grupperna är stor. Personalen uppger att detta leder till svårigheter att kunna erbjuda barnen en stimulerande verksamhet utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter. Det har enligt personalen blivit svårare att göra gruppindelningar och att kunna erbjuda barnen varierade aktiviteter. De äldre barnens behov uppges ofta få stå tillbaka.

Bristområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att fritidshemmen måste utarbeta planer mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Skolinspektionen uppfattar att barn inom skolbarnsomsorgen har en trygg lärandemiljö och att det pågår ett kontinuerligt värdegrundsarbete i grupperna. Däremot saknas årliga planer mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Från och med 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i 3 kap. diskrimineringslagen.

Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från dessa regleringar. Kommunen ska se till att det för varje verksamhet och verksamhetsår upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska vidare innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen vill också framhålla Manhemsskolan, vars plan mot kränkande behandling är väl formulerad utifrån de senaste bestämmelserna.

Huvudområde: Tillgång

Bristområde: Ansvar och tillgång till plats

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen behöver säkerställa att lokalerna är ändamålsenliga och att såväl inne- som utemiljön är utformad så att det är möjligt för personalen att ha uppsikt över de barn de har ansvar för.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Motivering

I intervjuer med rektorer, personal och föräldrar framkommer stora skillnader i anpassning och utformning av lokaler och utemiljö för skolbarnsomsorgens verksamhet. Exempelvis har Innanbäckens skola flyttat sin verksamhet till nya lokaler och utemiljön beskrivs av personalen som bristfällig när det gäller förutsättningar för såväl platsbunden lek, som utforskande aktiviteter. Personalen uttrycker även oro för att hinna med att ha uppsikt över alla barn.

Skollagen anger att fritidshemmens lokaler ska vara ändamålsenliga vilket innebär att lokalernas storlek, utformning samt utemiljö möjliggör för fritidshemmet att bedriva en god pedagogisk verksamhet som utgår från barnens behov och intresse. Det behövs utrymme för aktiviteter av olika slag, alltifrån skapande och livliga aktiviteter i storgrupp till vila och lugna aktiviteter i mindre grupper.

När det gäller säkerhet är personalen skyldiga att ha tillsyn över alla barn. Det är därför viktigt att lokalerna och utemiljön är överblickbar och underlättar kontakter mellan personal och barn.

En viktig förutsättning för att säkerställa de krav som ställs på fritidshemmens verksamhet är att kommunen kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten och dess förutsättningar gentemot verksamhetens mål.

Bristområde: Grupper storlek och sammansättning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att kommunen behöver förbättra arbetet med att kontinuerligt utvärdera gruppernas storlek och sammansättning inom skolbarnsomsorgen.

Författningsstöd

2 a kap. 3 § skollagen

Motivering

Vissa barngrupper har en sammansättning med ett stort åldersspann. Som tidigare nämnts leder detta till att personalen har svårigheter att anpassa verksamheten till alla barns ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter.

I de dokument som Skolinspektionen tagit del av finns ingen återkommande uppföljning och utvärdering av vilken betydelse barngruppernas storlek och sammansättning har för att främja god kvalitet i verksamheten. Barn- och utbildningsförvaltningen gör inte heller någon årlig utvärdering av gruppernas sammansättning.

Kommunen har ansvar för att åtgärder vidtas, såväl på skol- och enhetsnivå som på huvudmannanivå. Skolinspektionen kommer att följa upp detta och övriga beslut. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 29 oktober 2010.

Av bilagda beslut framgår vilka brister som identifierats på skolor och enheter. Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-3

Föredragande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen har varit undervisningsråd Pär Axelsson och utredare Anette Eriksson.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Jonas Hedström, undervisningsråd Per Erik Hagberg, avdelningsjurist Eva-Lena Ölund Brändström och administratörer Veronica Kerr och Erik Lundström.

På Skolinspektionens vägnar

Anette Nybom
Avdelningschef

Pär Axelsson
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor.
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskola.
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning.
Bilaga 4	Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens särskoleverksamhet.

Bilaga 1

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens grundskolor

Tillsynsprotokoll för Centrumskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att Centrumskolan behöver fortsätta sitt arbete så att alla elever når målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

Centrumskolan genomför nationella ämnesprov i årskurs 5. År 2009 genomförde 21 elever proven. Resultaten visar att 95 procent av eleverna uppnår kravnivån för godkänt på de nationella proven i svenska och matematik och i engelska har 81 procent klarat nivån. Lärare uppger att eleverna klarar målen i övriga ämnen/ämnesblock med något enstaka undantag i ämnena slöjd samt idrott och hälsa. Skolan följer dock inte upp om eleverna når målen i samtliga ämnen. Resultaten inom de natur- och samhällsorienterade ämnesblocken redovisas inte för respektive ämne och för ämnet teknik saknas också uppgifter. Skolan saknar även en sammanställning på skolnivå av hur stor andel av eleverna som når målen i varje ämne i årskurs 5.

Mot bakgrund av att inte samtliga elever uppnått kravnivåer och mål samt att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas måluppfyllelse i varje ämne som de ges undervisning i är det viktigt att skolan fortsätter sitt arbete för att alla elever ska nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att Centrumskolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de tydligt sammanfattar vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla. De skriftliga omdömena behöver också utvecklas och tydligare relateras till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Motivering:

Centrumskolan upprättar individuella utvecklingsplaner för samtliga elever i samband med utvecklingssamtalen. De planer som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Av den mall för IUP som skolan har framgår att skolan inte ger omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Skolan ger ett sammanslaget omdöme för de naturorienterande ämnena och ett för de samhällsorienterande ämnena. Skolan ger således inte omdömen i respektive ämne som ingår i dessa ämnesblock. Det saknas också omdömen i ämnet teknik.

Skolinspektionen vill i sammanhanget klargöra att, även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen, ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje enskilt ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs. Skolinspektionen vill också framhålla att ämnet teknik har en egen kursplan och ingår inte i de naturorienterande ämnena.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans rektor behöver förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten i varje ämne som eleven ges undervisning i.

Skolinspektionen gör också bedömningen att rektorn på skolnivå behöver förbättra uppföljning och utvärdering av de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

Lpo 94 avsnitt 2 Mål och riktlinjer; avsnitt 2.8 Rektors ansvar

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:*Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat*

Som tidigare nämnts ges skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling. Dock utvärderas inte, varken på individ- eller skolnivå, ämnet teknik. Även om skolan arbetar ämnesövergripande måste skolan tydliggöra och utvärdera målen i ämnet teknik eftersom det har en egen kursplan med mål att uppnå i årskurs 5. På samma sätt behöver skolan tydliggöra och utvärdera de enskilda ämnen som ingår i de natur- och samhällsorienterande ämnesblocken.

Det pågår ett arbete på skolan med att utveckla IUP- processen och skriftliga omdömen. Kursplanernas mål att sträva mot och mål att uppnå diskuteras på personalträffar. Likaså diskuteras lokala bearbetningar och svårigheter som kan uppstå vid bedömningar. Lärare, specialpedagog och rektor följer också upp och analyserar resultaten av ämnesproven. På det sättet har skolan påbörjat ett arbete för att i grunden stärka sitt kvalitetsarbete. Ett arbete som nu behöver fortsätta att utvecklas genom att synliggöra alla enskilda ämnen.

Utvärdering av stödinsatser

Det finns en tydlig struktur för hur skolan arbetar med elever i behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att rektorn tillsammans med lärare och skolans elevhälsoteam följer upp enskilda elevers behov av särskilt stöd liksom utfall av det stöd som ges. Rektorn har således god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. På skolnivå har rektorn däremot inte genomfört någon samlad uppföljning och utvärdering över hur stödinsatser används och vilka effekter de får.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att Centrumskolan inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Centrumskolan har en likabehandlingsplan som är reviderad i november 2009. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan. Insatserna som beskrivs utgår inte från en aktuell kartläggning av Centrumskolans behov. Skollagen kräver dock att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara revidera den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Centrumskolan upprättar behöver förbättras för att uppfylla grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Centrumskolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i skolan avseende arbetet med åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i huvudsak förordningens krav. Det framgår dock inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp.

Tillsynsprotokoll för Djuptjärnsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever på Djuptjärnsskolan ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering

Djuptjärnsskolan omfattar inte årskurser då betygs sätts. Skolan saknar en samlad bild av i vilken grad eleverna uppnår målen i vart och ett av de ämnen som undervisning ges i. I årskurs 5 är andelen elever som uppnår kravnivån inom samtliga delmoment på nationella provet i svenska 92 procent, matematik 92 procent och engelska 92 procent. 26 elever genomförde provet. (Källa: Skolverkets statistik.) Procentuellt sett är detta en hög måluppfyllelse, men mot bakgrund av att inte samtliga elever uppnått kravnivån i årskurs 5 och att skolan saknar en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i samtliga ämnen måste skolan vidta åtgärder.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner som skolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav. Skolinspektionen bedömer vidare att Djuptjärnsskolan inte utvärderar elevernas kunskapsutveckling i teknik utifrån kursplanens krav.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg
Kursplan för teknik

Motivering

Individuella utvecklingsplaner

I Djuptjärnsskolan har alla elever en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen som redovisas i en gemensam mall för skolan. De planer Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Exempelvis är kopplingen mot de nationella målen inte tydlig. Utvecklingsplanerna baseras ofta på elevens insatser och i mindre utsträckning på vad skolan ska arbeta med. Skolan utfärdar skriftliga omdömen i alla ämnen. Dock ges sammanslagna omdömen i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs.

Utvärdering av kunskapsutvecklingen i teknik

Eleverna på Djuptjärnsskolan ges undervisning i teknik i årskurserna 1–6. Skolans arbete med att utvärdera elevernas kunskapsutveckling kan dock inte säkerställa att eleverna ges möjlighet att nå målen för teknik i årskurs 5. Skolan har inte tydliggjort teknikämnet och det råder osäkerhet hos rektorn huruvida elevernas kunskaper bedöms utifrån de nationella målen. Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framkommer att eleverna inte ges återkoppling av sin måluppfyllelse i ämnet. Teknik ingår i de skriftliga omdömena som en del av de naturorienterande ämnena. Detta framgår av skolans lokalt bearbetade uppnåendemål, av skolans timplan samt bekräftas i intervju med rektorn.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Djuptjärnsskolans rektor inte följer upp och utvärderar skolans resultat i varje ämne som eleverna ges undervisning i relaterat till de nationella målen. Vid tillsynen framkommer även att rektorn på skolnivå inte utvärderar och omprövar de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94: 1. Den enskilda skolans utveckling; 2.8 Rektorns ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering*Uppföljning och utvärdering av skolans resultat*

Djuptjärnsskolans rektor saknar inarbetade rutiner för hur skolans kunskapsresultat med regelbundenhet utvärderas. Återrapportering från lärarna till rektorn sker endast i ämnena svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen sker rapporteringen endast genom de skriftliga omdömen som upprättas, men skolan sammanställer varken någon samlad resultatbild och inte heller någon analys på skolnivå. Detta framkommer av intervjuer med rektorn samt vid studier av skolans kvalitetsredovisning och rektorns skriftliga verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen.

Utvärdering och omprövning av stödinsatser

Tillsynen visar att Djuptjärnsskolans rektor på skolnivå inte utvärderar och omprövar de särskilda stödinsatser som ges. Detta görs endast på individnivå vid regelbundna träffar med skolans elevhälsoteam. Detta framkommer i intervju med rektorn samt av rektorns skriftliga verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Djuptjärnsskolans plan mot kränkande behandling inte motsvarar skollagens krav.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Djuptjärnsskolan har en plan mot kränkande behandling som är fastställd 2007 och omarbetad 2010. Planen innehåller bland annat en punktlista med förebyggande insatser. Insatserna beskrivs kortfattat i allmänna ordalag och utgår inte från en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. En plan mot kränkande behandling ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Djuptjärnsskolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

Skolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i skolan avseende arbetet med åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av på Djuptjärnsskolan uppfyller i huvudsak förordningens krav. Dock saknas beskrivning av behoven och det framgår inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp.

Tillsynsprotokoll för Gammelgårdens skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever vid Gammelgårdens skola ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

Enligt rektorn når 92 procent av eleverna målen i alla ämnen. De nationella proven i ämnet svenska visar att i tre av delproven når alla godkänt resultat medan i två av delproven är måluppfyllelsen 72,7 procent respektive 90,9 procent. I ämnena engelska och matematik når alla godkänt resultat förutom i ett delprov i respektive ämne, där måluppfyllelsen är 90,9 procent.

Skolan saknar i vissa ämnen en samlad bild på skolnivå av hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som når målen. Skolan följer inte upp om eleverna når målen i samtliga ämnen där undervisning skall bedrivas enligt läroplan och kursplaner då resultat inom de natur- och samhällsorienterade ämnesblocken inte redovisas för respektive ämne.

Mot bakgrund av att samtliga elever inte uppnått målen i årskurs 5 och då skolan saknar en systematisk uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen måste skolan vidta åtgärder.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver säkerställa att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i varje ämne där eleverna ges undervisning.

Författningsstöd

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag 2. Mål och riktlinjer 2.8 Rektors ansvar

Motivering

I intervjuer med personalen och rektorn framkommer att rektorns pedagogiska ledning inte präglas av en sådan systematik att rektorn i alla avseenden kan säkerställa att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i läroplanen och i kursplanerna. Rektorn genomför inte regelbundet besök ute i verksamheten och efterfrågar inte tydligt resultat i samtliga ämnen.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen som skolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering

I Gammelgårdens skola har alla elever en individuell utvecklingsplan. I intervju med den pedagogiska personalen framkommer att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna och metoder för att bedöma och ge skriftliga omdömen är ett område där utveckling måste ske. Enligt grundskoleförordningen skall den individuella utvecklingsplanen ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte dessa krav.

Av de skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av ges eleverna omdömen i samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen sammanfattat i SO- och NO-block. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5, då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Lärarna använder ett av kommunen gemensamt framtaget kryssformulär, där ett kryss markeras om eleven nått målen, är på väg att nå målen eller inte nått målen. I intervju med lärarna framgår det inte tydligt att bedömning görs i varje ämne och i förhållande till de nationella målen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om undervisningen bedrivs ämnesövergripande.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn, med delaktighet av samtliga lärare, måste förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans måluppfyllelse och att uppföljning och utvärdering sker i varje ämne som eleverna ges undervisning i relaterat till de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer också att rektorn på skolenivå behöver utveckla arbetet med att utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans ansvar; 2.8 Rektors ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering

Skolan saknar en systematik och tydliga rutiner för kontinuerlig uppföljning och utvärdering. I intervju med lärarna framkommer att lärarnas delaktighet i ett för hela skolan utvecklande kvalitetsarbete kan förstärkas. Detta verifieras av rektorn, som i intervju uttrycker att arbetet med att hitta former och metoder för uppföljning och utvärdering av skolans måluppfyllelse måste förbättras. Vid slutet av varje läsår får lärarna ett antal frågeställningar från rektorn, att använda som underlag för en utvärdering. Det framkommer i intervju med lärarna att det inte är tydligt att utvärderingen fokuserar skolans resultat utifrån de nationella målen. Det framkommer också att det inte är tydligt att utvärderingen utgör underlag för att utveckla skolans måluppfyllelse.

Rektorn uttrycker i intervju att det är oklart om uppföljning och utvärdering sker i varje ämne som eleverna ges undervisning i. Rektorn uttrycker också en osäkerhet om bedömningarna utgår från lokalt bearbetade mål, mål att uppnå eller mål att sträva mot.

I intervju med rektor framkommer att de stödinsatser enskilda elever får beskrivs i åtgärdsprogram och att varje enskilt elevärende följs upp och utvärderas. Skolövergripande utvärderingar, där rektorn utvärderar och regelbundet omprövar de särskilda stödinsatser som ges, sker i begränsad omfattning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Fokus på lärande**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn och skolans personal behöver utveckla arbetet med att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning och det egna lärandet.

Författningsstöd

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering

Information om mål och krav för att nå målen sker vid föräldraträffar och vid individuella utvecklingssamtal. Skolinspektionen bedömer, utifrån intervjuer med lärarna och rektorn, att det saknas en tydlig och gemensam strategi för innebörden av elevinflytande och hur arbetet med att medvetet lära eleverna att påverka och ta ansvar för sitt lärande skall bedrivas. Skolan har ett ansvar för att engagera eleverna i sin egen utbildning och medvetandegöra eleverna om möjligheterna med elevinflytande. En viktig utgångspunkt är att lärarna informerar och förklarar målen för undervisningen för eleverna. Genom att också i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Bristområde: Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte utgår från gällande lagstiftning.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Skolan har en likabehandlingsplan, en plan som är under omarbetning. Enligt skollagen skall årligen en plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgär-

derna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att särskilt stöd ska ges i samtliga ämnen till de elever som har behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer vidare att de åtgärdsprogram som skolan upprättar inte helt uppfyller kraven enligt grundskoleförordningen.

Författningsstöd

4 kap. 1 § skollagen

5. kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

I intervju med rektorn och personalen framkommer att elever inte har samma möjlighet att få särskilt stöd i alla ämnen. Skolan anpassar visserligen undervisningen i alla ämnen men vissa former av särskilda stödinsatser ges endast i ämnena svenska, engelska och matematik. Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska elevens rätt till stöd inte begränsas till vissa ämnen utan gäller alla ämnen utifrån behov.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte helt grundskoleförordningens krav. Enligt förordningen skall det framgå av programmen vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av innehåller en behovsbeskrivning och en beskrivning av de åtgärder som avses att vidtas, men hur åtgärderna konkret skall följas upp och utvärderas saknas i programmen.

Tillsynsprotokoll för Manhemsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Manhemsskolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att nå lägst betyget Godkänt i alla ämnen.

Författningsstöd

Lpo 94, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering

Betygsresultaten i årskurs 9 visar att andelen behöriga elever till nationellt program, det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever som nått målen i alla ämnen har, under flera, år legat lägre än nivån för riket. Statistiken visar på betydande skillnader i betygsresultaten mellan flickor och pojkar samt låga betygsresultat inom de naturorienterande ämnena och särskilt för pojkar.

Manhemsskolan har förbättrat sitt meritvärde sedan år 2005 men ligger fortfarande under rikets nivå. Andelen behöriga elever till nationellt program har under åren 2005–2008 legat på ungefär samma nivå men för år 2009 visar skolan ett högre resultat och något över rikets nivå. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har ökat med 15 procentenheter. Skolan ligger dock under rikets nivå.

Flickorna når högre kunskapsresultat än pojkarna och ligger även högre än rikets nivå avseende meritvärde, andel elever som är behöriga till nationellt program och andelen som nått målen i alla ämnen. Pojkarna når däremot betydligt lägre nivå än rikets avseende meritvärdet och andelen som nått målen i alla ämnen. Sedan år 2005 har pojkarnas meritvärde förbättrats med ungefär 10 procentenheter. Däremot ligger resultaten för andelen pojkar behöriga till nationellt program på ungefär samma nivå under åren 2005–2009. En viss ökning har skett under samma tidsperiod av andelen pojkar som nått målen i alla ämnen.

När det gäller andelen elever som nått lägst målen för Godkänt i de naturorienterande ämnena har dessa ämnen över tid visat de lägsta betygsresultaten. Andelen pojkar som inte nått målen i dessa ämnen år 2009 ligger på ungefär 24 procent medan å andra sidan andelen flickor som minst når betyget Godkänt är cirka 80 procent i motsvarande ämnen. Av intervjuer och dokumentstudier framgår att de naturorienterande ämnena ofta tas bort vid anpassad studiegång. Det förklaras av lärare i de naturorienterande ämnena att de själva inte driver det utan att det av tradition finns en bild av att dessa ämnen upplevs svåra.

Skolinspektionen konstaterar vidare att inte alla elever genomför de nationella ämnesproven vid skolan, trots att de är obligatoriska. I exempelvis ämnet matematik har 11 procent av eleverna inte deltagit i ämnesprovet. Av dessa elever är 62 procent pojkar. Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg stämmer i huvudsak med rikets nivå. Att en viss andel elever inte genomför de nationella proven medför att resultatbilden för skolan inte ger en reell bild i dessa ämnen.

Manhemsskolan konstaterar att pojkar har lägre måluppfyllelse i alla ämnen i jämförelse med riket, medan för flickorna är det tvärtom. Skolan har också frånvaro där enligt skolan andelen pojkar är dominerande. I sin analys har skolan kunnat se att låga kunskapsresultat har direkt samband med hög frånvaro. Skolan konstaterar vidare att om en pojke och flicka har lika hög frånvaro når flickor oftare målen.

Utifrån den utbildningsinspektion som Skolverket genomförde år 2005 har Manhemsskolan vidtagit ett flertal åtgärder och förbättrat sitt kvalitetsarbete. Skolan har identifierat bristområden och vidtagit åtgärder på främst individnivå- men också på grupp- och organisationsnivå. Trots detta har resultaten för särskilt pojkar inte ökat nämnvärt. I de långsiktiga processer som pågår vid skolan med att öka motivationen och ändra attityden till skola framgår det inte tydligt att dessa processer kontinuerligt följs upp och analyseras på alla nivåer i skolan så att relevanta åtgärder kan vidtas. Inom processarbetet med att utveckla undervisningen är det viktigt att alla elevers resultat synliggörs och analyseras så att åtgärder inte enbart sker på individnivå utan också utgör ett underlag för diskussioner på skolnivå avseende exempelvis arbetssätt och innehåll. Även andelen elever som har frånvaro bör tydligt relateras till det inre arbetet i skolan. Vidare bör exempelvis elevhälsoarbetet implementeras och dess kompetenser samordnas så att de används på bästa sätt.

Mot bakgrund av att alla elever inte når målen för utbildningen och att skolan inte kontinuerligt följer upp och utvärderar de utvecklingsprocesser som pågår och arbetet med särskilt stöd på skolnivå, behöver skolan säkerställa att alla elever ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Det finns, enligt Skolinspektionen, behov av att fördjupa analysen av resultaten ytterligare utifrån några områden som framkommit vid tillsynen. Se vidare nedan under bristområdena *Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering och Fokus på lärande*.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver genomföra kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar på olika nivåer i skolan av de utvecklingsinsatser/processer som pågår. Skolinspektionen gör också bedömningen att rektorerna på skolnivå behöver utvärdera och ompröva alla de särskilda stödinsatser som ges. Skolinspektionen

bedömer också att rektorerna i sitt fortsatta utvecklingsarbete behöver säkerställa att eleverna bedöms och betygssätts likvärdigt på skolan.

Författningsstöd

1 kap. 2§ skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten

Tillsynen visar att Manhemsskolan arbetar tydligt med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten. De elever som inte nått målen i svenska, engelska och matematik, de skillnader i resultat som finns mellan flickor och pojkar, samt de lägre betygsresultaten under ett antal år i de naturorienterande ämnena, följs upp och utvärderas och analyseras. Detta sker bland annat i ämneslagen men också på skolnivå. En pedagogisk utvecklingsplan för de naturorienterande ämnena ska enligt skolans kvalitetsredovisning år 2009 utarbetas.

Åtgärder har också vidtagits. Intervjuer och dokumentstudier visar att rektorerna tar ansvar för att resultat följs upp och utvärderas. Rektorerna följer exempelvis upp de skriftliga omdömena vilka utgör underlag till elevernas IUP. Vid medarbetarsamtalen utgår rektorerna bland annat från elevernas resultat och för samtal om hur läraren planerar sin undervisning. De besöker i mån av tid lektioner och deltar ibland vid utvecklingssamtal.

Vid Manhemsskolan pågår många utvecklingsprocesser för att öka måluppfyllelsen. Alla delprocesser följs dock inte upp och analyseras lika tydligt. Resultatet av skolans fokusdagar, arbetssätt och innehåll, det sammantagna arbetet med frånvaron, kravnivåer inom och mellan ämnen är, enligt intervjuer, områden som på ett mer systematiskt sätt behöver utvärderas och analyseras.

Det finns enligt Skolinspektionen behov av att systematiskt följa och analysera de långsiktiga utvecklingsprocesser som pågår. Detta för att kunna säkerställa att relevanta åtgärder vidtagits i syfte att förbättra kunskapsresultaten, särskilt för pojkar. Se bedömningsområdet *Fokus på lärande*. I intervjuer och i betygsstatistik framgår att större fokus behöver läggas på att alla elever, särskilt pojkar, når högre måluppfyllelse i alla ämnen.

Utvärdering av särskilda stödinsatser på skolnivå

I Manhemsskolans elevhälsoteam ingår specialpedagoger, kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt rektorer. Teamet har regelbundna möten för att ta upp elevärenden. Som nämnts framkommer dock i intervjuer med rektorer och elevhälso-

team en otydlighet på skolan hur arbetsgången ska ske. Rektorerna använder sig i olika grad av teamets kompetenser.

Skolan vidtar en rad åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Kompensatoriska hjälpmedel är vanligt förekommande och specialpedagogerna stödjer lärarna men arbetar också direkt med elever. Skolan erbjuder specialpedagogiskt stöd i främst ämnena svenska, matematik och engelska. Stöd i andra ämnen ges exempelvis i ämnet idrott och hälsa och de naturorienterande ämnena. Elever erbjuds extra undervisning på olika sätt i syfte att nå målen för Godkänt. Skolan har även vidtagit åtgärder på grupp och organisationsnivå. Exempelvis är eleverna organiserade i klasser om 17 elever i syfte att förbättra arbetsmiljön och att bättre kunna tillgodose elevernas olika behov. Intervjuer och klassens kvalitetsredovisning som utgör underlag i skolans kvalitetsredovisning bekräftar att studieron förbättrats. Skolan genomför också fokusdagar för att bland annat stödja elever som befaras att inte nå målen.

Insatser på individnivå följs systematiskt upp och utvärderas. Däremot är det inte lika tydligt att alla former av stöd som skolan genomför, systematiskt följs upp och utvärderas. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorerna på skolenivå, som en del i kvalitetsarbetet, i högre grad regelbundet följa upp, utvärdera och analysera alla stödformer som ges.

Likvärdig bedömning och betygssättning på skolan

Manhemsskolan har som nämnts under en tid haft låga betygsresultat men en viss förbättring har skett. Ett tydligt utvecklingsarbete pågår där rektorerna har en strategi för arbetet. Lärarnas medvetenhet om uppdraget har tydligt förbättrats sedan inspektionen år 2005. Dock har lärarna kommit olika långt i sitt arbete.

Av intervjuer och dokumentstudier framkommer att det varierar beroende på lärare och ämnen i vad mån eleverna bedöms och betygssätts likvärdigt. Eleverna uppger att de i vissa ämnen regelbundet tar upp mål och hur de kan tolkas samt vilka underlag som lärare använder i bedömningen av elevens kunskaper. I flera ämnen finns matriser för att tydliggöra krav och förväntningar. Det förekommer också att elever är delaktiga i bedömningen av sin egen måluppfyllelse och de informeras vid flera tillfällen om sin kunskapsutveckling. Det framgår vidare att flera lärare visar stort engagemang och ställer höga förväntningar och krav medan en del lärare uppfattas av eleverna att framför allt nöja sig med att eleverna når Godkänt. Inom samma ämne/ämblock och årskurs uppfattar eleverna att det kan vara olika lätt eller svårt att nå ett betygssteg. De uppger också att det kan variera mellan lärare inom ett ämne/ämblock vad som ligger till grund för betygssättningen. Inom exempelvis de samhällsorienterande ämnena upplever intervjuade elever att bedömningen är mest likvärdig medan den uppfattas variera mer inom de naturorienterande ämnena.

Lärare uppger att de samrättar nationella prov och även i flera ämnen stödjer varandra vid betygssättning. Det framkommer också att samarbete regelbundet sker i vissa ämnen som svenska och engelska samt samhällsorienterande ämnen, medan i andra knappt alls. Ämbesgrupper genomför också vissa analyser av betygsresultaten. Lärare

uppgger att ämnestiden dock mest upptas av praktiska frågor. Ämnesövergripande samarbete förekommer men det sker främst i arbetslagen.

Rektorerna bekräftar att samrättning sker och att kompetensutvecklingsinsatser har genomförts i kommunen avseende Kunskap och bedömning.

Utifrån skolans dokumentation av skriftliga omdömen – som görs i Schoolsoft – framgår också en variation mellan olika ämnen när det gäller hur tydligt omdömena anger vilka mål eleverna har uppnått eller inte. De flesta skriftliga omdömena innehåller även en bedömning av strävansmålen utifrån läroplanen. Utifrån att det tycks variera beroende på lärare och ämne/ämbesblock vad som ligger till grund för bedömning och betygssättning är det viktigt att rektorerna i det fortsatta utvecklingsarbetet säkerställer detta.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna i högre grad behöver samverka så att eleverna ges möjlighet att få överblick och se sammanhang. Skolinspektionen bedömer också att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder så att eleverna upplever undervisningen stimulerande i alla ämnen och att undervisningen i högre grad utgår från elevernas tidigare erfarenheter och kunskaper.

Författningsstöd

Lpo 94 avsnitt 2.2 Kunskaper

Lpo 94 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering

Samverkan

Som nämnts pågår samverkan i vissa ämnen/ämbesblock och inom respektive arbetslag. Intervjuer med rektorer och personal bekräftar dock att förutsättningarna är begränsade på grund av schemat och brist på tid samt att ämbeslagsarbetet ofta uteblivit. Eleverna uppgger som exempel att det ibland ges olika budskap inom samma årskurs om vilka krav som gäller. Inför nästa läsår planerar skolan att blockläsa ämnen och ha längre arbetspass, vilket personalen och eleverna ser som ett viktigt utvecklingsområde.

Undervisningen

Manhemsskolan arbetar för att komma tillrätta med kunskapsresultaten särskilt för pojkar. Som nämnts ges stöd i olika former på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Tillsammans med företagen i Kalix har skolan startat ett projekt "Kunskap ger arbete" i syfte att eleverna ska uppleva kunskap som meningsfull.

Elever, lärare och rektorer uttalar samstämmigt behovet av mer sammanhängande tid i ämnena för att skapa sammanhang och helhet. Rektorerna ska också inför nästa år ge förutsättningar för mer ämnesövergripande undervisning. I det arbetet ingår, enligt rektorerna, ett långsiktigt arbete med att omdefiniera arbetsuppgifter för eleverna. Ett redskap bland andra är de datorer som varje elev erhåller. Nästa år inför skolan även IUP-tid där elev och lärare tillsammans regelbundet ska följa elevens kunskapsutveckling i syfte att öka motivationen.

Vid intervjuer med elever, lärare och rektorer framkommer dock att det varierar beroende på lärare och ämne/ämnesblock hur väl elever upplever undervisningen stimulerande. Exempelvis framgår av intervjuer med elever och personal att undervisningen vanligtvis inte utgår från elevernas tidigare erfarenhet och kunskaper i ämnet. I en del ämnen anges kravnivån vara för hög medan den i andra ämnen anges vara lägre. Som nämnts tidigare tycks en del lärare nöja sig med att nå kravnivån för Godkänt. Av intervjuer med lärare och elever framgår att en del lärare tydligt varierar svårighetsgraden på uppgifterna. Eleverna lyfter även goda exempel där lärare varierar arbetsätt och redovisningsformer på ett sätt som bidrar till deras lust att lära. Det framkommer också att en hel del undervisning sker i form av enskilt arbete, där eleverna saknar ett tydligt sammanhang.

Enligt intervjuade lärare kan en lösning vara mer praktisk undervisning när det gäller arbetet med att nå fram till omotiverade pojkar. Lärarna anser sig dock inte ha resurser för detta. Däremot anser en del lärare att de nu har bättre förutsättningar att utmana elever att nå högre betyg eftersom skolan maximalt har 17 elever i varje klass.

I intervjuer framkommer att elever upplever att engagemanget för deras lärande varierar bland lärare. Rektorerna har ansvar för att skapa förutsättningar för lärarna att utveckla undervisningen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Manhemsskolan utarbetar behöver förbättras för att uppfylla grundskoleförordningens krav. Skolinspektionen bedömer också att arbetsgängen och roller kring arbetet med särskilt stöd behöver tydliggöras för alla på skolan. Skolinspektionen bedömer vidare att samtliga elever som behöver studiehjälp på modersmålet inte får det.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering

Åtgärdsprogram

Manhemsskolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling avseende arbetet med åtgärdsprogram. För Manhemsskolan kommer detta att arbetas med under hösten. Vid tillsynen använder skolan både de nya mallarna och gamla. Innehållet i de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i huvudsak förordningens krav. Det framgår dock inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp.

Utredning av behov av särskilt stöd

Manhemsskolan har en arbetsgång för arbetet med särskilt stöd. I intervjuer med rektorer, elevhälsopersonal och lärare framgår att den i högre grad behöver implementeras. Vid dessa intervjuer framkommer också att rektorerna i olika grad använder sig av elevhälsoteamets kompetenser i arbetet med att vidta åtgärder.

Intervjuade lärare ger en bild av att de med stöd av specialpedagog vidtar åtgärder inom arbetslaget och att komplicerade ärenden lyfts till elevhälsoteamet. Rektorerna uppger att lärarna i arbetslagen i första hand ska vidta åtgärder innan ärendet går vidare till elevhälsoteamet. Det framgår att det ibland kan dröja väl länge innan arbetslag anmäler ärendet till elevhälsoteamet. Elevhälsoteamet å sin sida ger en bild av att teamet inte alltid ges möjlighet att ta del av en del mer komplicerade elevärenden där deras olika kompetenser kunde tas tillvara. Som exempel nämns eleverna i skolans resursgrupp. Det framgår också i intervjuer med personal och rektorer att elevhälsoteamets roll och olika kompetenser inte är tydliggjord.

Enligt grundskoleförordningen ska rektor, om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödinsatser, se till att behovet utreds. Rektorerna har visserligen ett självständigt ansvar att se till att elevernas behov utreds och vilka kompetenser som kan behövas i utredningsarbetet. Ett ärende kan både vara enkelt och komplicerat att utreda. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolan tydliggör arbetsgången för alla vid utredning av elevers behov av stöd.

Studiehandledning på modersmålet

Modersmålsundervisning ges i thai, ryska och finska vid skolan. När det gäller studiehandledning ges det i thai och enligt skolledningen finns det elever på skolan som talar ytterligare andra språk och som behöver studiehandledning. Enligt Skolverkets statistik år 2009 finns vid Manhemsskolan 17 elever med utländsk bakgrund.

Enligt intervjuer med rektorerna gör skolan en bedömning av vilka elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet. Rektorerna informerar om skolans behov till kommunens samordnare som fördelar tillgången till studiehandledning. Det framförs också att det är svårt att tillgodose studiehandledning då det saknas kompetens i olika språk i kommunen. Rektorerna måste ges förutsättningar att tillgodose de elever som behöver studiehandledning att de får det.

Tillsynsprotokoll för Näsbyskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper ☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag ☐

Lärarnas bedömning och utvärdering ☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering ☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande ☐

Tillit till elevens förmåga ☐

Trygghet och studiero ☒

Enskild elevs rätt

Bedömning ☐

Undervisningstid och val ☐

Särskilt stöd ☒

Studie- och yrkesvägledning ☐

Avgifter ☐

Rektorns beslutsfattande ☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Näsbyskolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de tydligt sammanfattar vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla samt skolans ansvar för detta. De skriftliga omdömena måste också tydligare relateras till målen.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering

Näsbyskolan upprättar individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. De utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av anger inte alltid vilka kunskaper som eleven behöver utveckla. Uttryck som "öka arbetstempot, skriva på datorn" förekommer och i något fall sägs konkret vad eleven ska kunna. Det framgår inte heller tydligt att planerna utgår från de nationella målen i läroplanen och kursplanerna. Skolans insatser behöver tydliggöras då elevens och föräldrars insatser i vissa IUP ges ett stort ansvar.

Skolan har utarbetat skriftliga omdömen i alla ämnen/ämnesblock. Eleverna ges omdömen i ämnesblocken samhällsorienterande och naturorienterande ämnen. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål.

Elevernas skriftliga omdömen ges med kryssmarkering att eleven är på väg att nå/ har uppnått målen eller osäkert. Utgångspunkten i bedömningen är de lokalt bearbetade uppnåendemålen i kursplanerna. Det framgår dock inte vilka uppnåendemål som bedömningen relaterar till. Det ges också kommentarer av lärarna till markeringen vad eleven behöver arbeta vidare med. De kommentarer som Skolinspektionen tagit del av ger en begränsad bild av var eleven befinner sig i sitt lärande, exempelvis vilka färdigheter och förmågor som eleven visar.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Näsby skolans rektor inte följer upp och utvärderar skolans resultat i ämnet teknik relaterat till de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att rektorn på skolnivå behöver utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

Lpo 94 avsnitt 2 Mål och riktlinjer; avsnitt 2.8 Rektors ansvar

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplanen i ämnet teknik

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering*Uppföljning och utvärdering av ämnet teknik*

Rektorn utvärderar skolans kunskapsresultat i varje ämne och för varje skolår. Dock utvärderas inte ämnet teknik. Dessa mål och krav ingår i de lokalt bearbetade kraven för de naturorienterande ämnena och i skolans sammanställning av kunskapsresultaten finns inte bedömning av måluppfyllelsen i ämnet teknik i årskurs 5. Av dokumentstudier och intervju med rektorn genomför Näsby skolan undervisning i ämnet teknik i årskurserna 1–6. De lokalt bearbetade målen tydliggör inte vilka mål som är specifika för ämnet teknik. Det innebär att rektorn inte har underlag från lärarna när det gäller bedömning av elevernas måluppfyllelse specifikt i ämnet teknik. Även om skolan arbetar ämnesintegrerat måste skolan tydliggöra målen i ämnet teknik eftersom det har en egen kursplan med mål att uppnå i årskurs 5.

Utvärdering och omprövning av stödinsatser

Rektorn följer muntligt och skriftligt upp enskilda elevers behov av särskilt stöd. Rektor har god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. Skolan arbetar systematiskt med varje enskild elev som är i behov av särskilt stöd och är tydlig med att skapa goda relationer med föräldrarna. På skolnivå däremot har rektorn inte utifrån de underlag som finns genomfört en samlad uppföljning och utvärdering över hur stödinsatser används och vilka effekter de får.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Näsbyskolan inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Näsbyskolan har en likabehandlingsplan daterad läsåret 2009–2010. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan. Insatserna som beskrivs utgår inte från en aktuell kartläggning av Näsbyskolans behov. Skollagen kräver dock att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Näsbyskolan upprättar behöver förbättras.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

Näsbyskolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i skolan avseende arbetet med åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i huvudsak förordningens krav. Det framgår dock inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas.

Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp.

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Tillsynsprotokoll för Pålänge skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver arbeta vidare så att alla elever på Pålänge skola når målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering

Pålänge skola omfattar inte årskurser då betygs sätts. Resultaten i de nationella proven i årskurs 5 samt skolans bedömningar visar dock att skolan når mycket god måluppfyllelse. Exempelvis når samtliga elever kravnivåerna i de nationella proven för svenska och matematik i årskurs 5. Vidare bedömer skolan att 82 procent av eleverna i årskurs 5 når kursplanemålen i samtliga ämnen/ämnesblock. För ämnet teknik saknas dock uppgifter. I skolans resultatsammanställning redovisas inte resultaten för respektive ämne inom de natur- och samhällsorienterande ämnesblocken. Skolans uppföljning av kunskapsresultaten på individnivå uppvisar samma brist, se bedömningsområdet *Lärarnas bedömning och utvärdering* nedan.

Tillsynen visar att skolan vidtar åtgärder för att få alla elever att uppnå målen i årskurs 5. Mot bakgrund av att inte samtliga elever ännu uppnått kravnivåer och mål samt att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas måluppfyllelse i varje ämne som de ges undervisning i är det viktigt att skolan fortsätter detta arbete.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner som skolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering

I Pålänge skola har alla elever en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen som redovisas i en gemensam mall för skolan. De planer Skolinspektionen tagit del av

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

är av skiftande kvalitet. Exempelvis är kopplingen mot de nationella målen inte tydlig. Den framåtsyftande delen i utvecklingsplanerna baseras ofta på elevens insatser och i mindre utsträckning på vad skolan ska arbeta med.

Skolan utfärdar skriftliga omdömen. Dock ges sammanslagna omdömen i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Pålänge skola inte följer upp och utvärderar skolans resultat i varje ämne relaterat till de nationella målen. Vid tillsynen framkommer även att rektorn på skolnivå inte utvärderar och omprövar de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94: 1. Den enskilda skolans utveckling; 2.8 Rektorns ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering

Uppföljning och utvärdering av varje ämne

Rektorn utvärderar skolans kunskapsresultat i varje ämne/ämnesblock i årskurs 5. Dock utvärderas inte ämnet teknik och de enskilda ämnena inom de natur- och samhällsorienterande ämnesblocken. Teknikämnets mål och krav ingår i de lokalt bearbetade kraven för de naturorienterande ämnena och i skolans sammanställning av kunskapsresultaten finns inte bedömning av måluppfyllelsen i ämnet teknik i årskurs 5. Av dokumentstudier och intervju med rektorn genomför Pålänge skola undervisning i ämnet teknik i årskurserna 1–6. De lokalt bearbetade målen tydliggör inte vilka mål som är specifika för ämnet teknik. Det innebär att rektorn inte har underlag från lärarna när det gäller bedömning av elevernas måluppfyllelse specifikt i ämnet teknik. Även om skolan arbetar ämnesintegrerat måste skolan tydliggöra målen i ämnet teknik eftersom det har en egen kursplan med mål att uppnå i årskurs 5.

Utvärdering och omprövning av stödinsatser

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Rektorn följer muntligt och skriftligt upp enskilda elevers behov av särskilt stöd och har god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. Rektorn genomför exempelvis regelbundna uppföljningar och utvärderingar av insatser på individnivå. Skolan arbetar också strukturerat med varje enskild elev som är i behov av särskilt stöd. På skolnivå däremot har rektorn inte utifrån de underlag som finns genomfört en samlad uppföljning och utvärdering över hur stödinsatser används och vilka effekter de får.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Pålänge skola inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Ytterbyns skola och Pålänge skola har en gemensam likabehandlingsplan som gäller läsåret 2009/2010. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan. Det framgår inte i planen att insatserna som beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av Pålänge skolas behov. Skollagen kräver dock att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Pålänge skola upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Skolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i skolan avseende arbetet med åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av på Pålänge skola uppfyller i huvudsak förordningens krav. Dock saknas beskrivning av behoven och det framgår inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp.

Tillsynsprotokoll för Risöns skola

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygg lärandemiljö

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tar sitt dagliga ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering

Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Detta genom att verka som pedagogisk ledare för skolans verksamhet. Vid intervjuer med rektor och personal framkommer att samverkan mellan rektor och övrig personal vid skolan i form av exempelvis gemensamma pedagogiska diskussioner och planeringsträffar sker endast i begränsad omfattning. Därmed saknas ett viktigt medel för utvecklingen av det pedagogiska arbetet. Att tillsammans klargöra förutsättningar, behov och analysera resultat i verksamheten, utvärdera stödinsatser, beskriva och bedöma stöd och resursbehov samt genomföra konsekvensbeskrivningar av politiska beslut är exempel på detta arbete.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner inte uppfyller förordningens krav. Planerna innehåller inte skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering

Vid Risöns skola har alla elever en individuell utvecklingsplan. De planer Skolinspektionen tagit del av ger inte omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Risöns skola behöver utveckla sitt arbete med regelbundet utvärdera skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94 1. Den enskilda skolans utveckling; 2.8 Rektorns ansvar

Kursplan i teknik

Motivering

Rektorn följer upp och utvärderar skolans kunskapsresultat i årskurs 5. Dock finns ingen dokumentation av utvärdering av ämnet teknik. I skolans sammanställning av kunskapsresultaten finns ingen bedömning av måluppfyllelsen i ämnet teknik i årskurs 5.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Fokus på lärande**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektor och lärare inte klargör mål och krav i alla ämnen för elever och föräldrar.

Författningsstöd

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att det i viss mån förekommer diskussion om mål och krav för skolans ämnen. Framför allt i ämnena svenska, engelska och matematik. I den dokumentation för Risöns skola som Skolinspektionen tagit del av finns konkretiseringar av kunskapsmål för att klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Dock saknas motsvarande dokument för ämnena musik, modersmål, teknik och svenska som andraspråk. I intervjuer med eleverna framkommer att information och diskussion om mål sker framförallt i svenska, matematik och engelska men endast i begränsad omfattning i övriga ämnen. Detta behöver utvecklas.

Bristområde: Trygg lärandemiljö**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Risöns skola inte har en årligen upprättad plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Risöns skola har en likabehandlingsplan som gäller läsåret 2009/2010. Planen innehåller bland annat övergripande mål, definitioner av begrepp och exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan samt åtgärder vid akuta situationer. Insatserna som beskrivs utgår inte från en aktuell kartläggning av nuläget och Risöns skolas behov under kommande år. Skollagen kräver att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Risöns skola upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

I de dokument från Risöns skola som skolinspektionen tagit del av finns en beskrivning av hur arbetet med åtgärdsprogram ska ske. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller till stor del förordningens krav. Dock saknas beskrivning av hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning.

Tillsynsprotokoll för Sangis skola

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever på Sangis skola ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering

Det är viktigt att påpeka att elevantalet vid skolan är litet och ger inte underlag för några statistiska analyser och jämförelser av måluppfyllelsen.

För vårterminen 2009 är andelen elever i årskurs 5 som uppnår kravnivån på nationella provet i svenska 50 procent inom delmomentet förklarande skrivuppgift. I matematik är andelen elever som uppnår kravnivån 58 procent i delmomentet miniräknare och räknesätten. I engelska är andelen elever som uppnår kravnivån 67 procent i delmomenten läsa, förstå och skriva.

Enligt rektorns sammanställning bedömer skolan att 33 procent av eleverna i årskurs 5 når målen i svenska, 58 procent når målen i matematik och engelska. I övriga ämnen är måluppfyllelsen god.

Sangis skola har vidtagit flera åtgärder för att öka måluppfyllelsen vilket enligt såväl lärare som rektor haft god effekt på resultaten. Bland annat genom att öka lärarresurserna och frångå årskursblandad undervisning i ämnen med låg måluppfyllelse. Lärarbehörigheten har stärkts vid skolan och förebyggande insatser har också genomförts i de lägre årskurserna. Det är viktigt att fortsätta utveckla utvärdering och analys av undervisning och stödinsatser för att försäkra sig om att de ger avsedd effekt och med detta som underlag utveckla och prova nya strategier och metoder.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tar sitt dagliga ansvar för att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering

Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn vid Sangis skola behöver utveckla sin roll som pedagogisk ledare för skolans verksamhet. Vid intervjuer med rektor och personal framkommer att samverkan mellan rektor och övrig personal vid skolan i form av exempelvis gemensamma pedagogiska diskussioner och planeringsträffar endast sker i begränsad omfattning. Därmed saknas ett viktigt medel för utvecklingen av det pedagogiska arbetet. Att tillsammans klargöra förutsättningar, behov och analysera resultat i verksamheten, utvärdera stödinsatser, beskriva och bedöma stöd och resursbehov samt genomföra konsekvensbeskrivningar av politiska beslut är exempel på detta arbete.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner inte uppfyller förordningens krav. Planerna innehåller heller inte skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

Motivering

Vid Sangis skola har alla elever en individuell utvecklingsplan. De planer Skolinspektionen tagit del av ger inte omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Kopplingen till de nationella målen är inte tydlig och lärarna sammanfattar inte heller vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen vill i sammanhanget klargöra att, även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen, ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje enskilt ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs. Skolinspektionen vill också framhålla att ämnet teknik har en egen kursplan och inte ingår i de naturorienterande ämnena.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Sangis skola behöver utveckla sitt arbete med regelbundet utvärdera skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn vid Sangis skola behöver utveckla sitt arbete med att regelbundet utvärdera stödinsatser.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

5 kap. grundskoleförordningen

Lpo 94 1. Den enskilda skolans utveckling; 2.8 Rektorns ansvar

Kursplan i teknik

Motivering*Uppföljning och utvärdering av ämnet teknik*

Av dokumentstudier och intervju med rektorn genomförs undervisning i ämnet teknik. Dock finns ingen dokumentation av utvärdering i ämnet teknik. I skolans sammanställning av kunskapsresultaten finns heller inte bedömning av måluppfyllelsen i ämnet teknik i årskurs 5.

Utvärdering och omprövning av stödinsatser

Rektorn har förhållandevis god kännedom om de enskilda elevernas behov och skolans stödinsatser och det finns flera exempel på stödinsatser, dock främst i matematik, svenska och engelska. Skolan har en strategi för arbetet med varje enskild elev som är i behov av särskilt stöd. Elevhälsoteamet följer kontinuerligt upp elevärenden. Lärare uppmärksammar problem och deltar i sammanträden kring aktuell elev. Till denna organisation hör specialpedagog, kurator, skolsköterska och rektor.

Åtgärdsprogram skrivs i samarbete med specialpedagog. Rektor läser och undertecknar dessa åtgärdsprogram.

På grupp- och skolnivå behöver dock rektorn utveckla uppföljning och utvärdering av hur stödinsatser används och vilka effekter de får. Med avseende på kunskapsresultaten vid skolan är det viktigt att följa upp och utvärdera de stödinsatser som genomförs. Detta för att säkerställa att stödinsatserna har avsedd effekt. I detta arbete är samverkan med lärarna viktig.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Fokus på lärande****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektor och lärare inte klargör mål och krav i alla ämnen för elever och föräldrar.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen inte utgår från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplaner och betygskriterier

Motivering

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att det i viss mån förekommer diskussion om mål och krav för skolans ämnen. Dock främst i ämnena svenska, engelska och matematik. I den dokumentation för Sangis skola som Skolinspektionen tagit del av finns konkretiseringar av kunskapsmål för att klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Motsvarande dokument saknas för ämnena musik, modersmål, teknik och svenska som andraspråk. I intervjuer med eleverna framkommer att information och diskussion om mål sker framförallt i svenska, matematik och engelska men inte i samma utsträckning i övriga ämnen.

Vid skolan förekommer begreppet "OÄ" som beteckning på ett ämnesblock bestående av ämnena inom samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen och teknik.

Begreppet "OÄ" är en beteckning som försvann när 1994 års läroplan infördes. I nu gällande kursplaner finns mål att uppnå och sträva mot för respektive ämne. Dessa ämnen och mål ska ange inriktningen på skolans arbete. Innehållet i undervisningen, arbetssätten och arbetsformerna ska utformas utifrån dessa mål.

Bristområde: Trygg lärandemiljö**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Sangis skola inte har en årligen upprättad plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Sangis skola har en likabehandlingsplan som gäller läsåret 2009/2010. Planen innehåller bland annat övergripande mål, definitioner av begrepp och exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan samt åtgärder vid akuta situationer. Insatserna som beskrivs utgår inte från en aktuell kartläggning av nuläget och Risöns skolas behov under kommande år. Skollagen kräver att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Sangis skola upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

I de dokument från Sangis skola som skolinspektionen tagit del av finns en beskrivning av hur arbetet med åtgärdsprogram ska ske. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller till stor del förordningens krav. Dock saknas beskrivning av hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning.

Tillsynsprotokoll för Töre skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever vid Töre skola ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

Enligt rektorn når 91 procent av eleverna målen i alla ämnen. De nationella proven i ämnet svenska visar att 100 procent når målen i samtliga delprov. I ämnet matematik når 100 procent målen i ett av delproven medan övriga delprov varierar mellan 54,5 procent till 90,9 procent. I ämnet engelska når 100 procent målen i ett av delproven medan övriga delprov varierar mellan 63,6 procent till 90,9 procent.

Töre skola saknar i vissa ämnen en samlad bild på skolnivå av hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som når målen. Skolan följer inte upp om eleverna når målen i samtliga ämnen där undervisning skall bedrivas enligt läroplan och kursplaner då resultat inom de natur- och samhällsorienterade ämnesblocken inte redovisas för respektive ämne.

Mot bakgrund av att samtliga elever inte uppnått målen i årskurs 5 och då skolan saknar en systematisk uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen måste skolan vidta åtgärder.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver säkerställa att den pedagogiska personalen följer och arbetar utifrån de nationella målen i varje ämne där eleverna ges undervisning.

Författningsstöd

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag 2. Mål och riktlinjer 2.8 Rektors ansvar

Motivering

I intervjuer med personalen framkommer att rektorn inte i tillräckligt hög grad deltar i verksamheten och utövar ett pedagogiskt ledarskap. Personalen uttrycker behov av ett tydligt och närvarande ledarskap, där rektorn ger uppdrag, efterfrågar resultat, utmanar och aktivt deltar i skolans arbete utifrån högt ställda förväntningar på verksamheten. Rektorn gör ibland klassrumsbesök, men rektorn uttrycker samtidigt att tid saknas för att utöva en pedagogisk ledning där rektorn i alla avseenden kan bedöma och säkerställa att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen i läroplanen och i kursplanerna.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen som skolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering

I Töre skola har alla elever en individuell utvecklingsplan. De utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av är av skiftande karaktär. Lärarna och rektorn uttrycker att dokumenten måste utvecklas och i högre grad användas som ett verktyg i vardagen och då också göra eleverna och föräldrarna mer delaktiga i den egna individuella utvecklingsplanen. Enligt grundskoleförordningen skall den individuella utvecklingsplanen ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte dessa krav.

Av de skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av ges eleverna omdömen i samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen sammanfattat i SO- och NO-block. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5, då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Lärarna använder ett av kommunen gemensamt framtaget kryssformulär, där ett kryss markeras om eleven nått målen, är på väg att nå målen eller inte nått målen. I intervju med lärarna framgår det inte tydligt att bedömning görs i varje ämne och i förhållande till de nationella målen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om undervisningen bedrivs ämnesövergripande.

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn, med delaktighet av samtliga lärare, måste förbättra arbetet med uppföljning och utvärdering av skolans måluppfyllelse och att uppföljning och utvärdering sker i varje ämne som eleverna ges undervisning i relaterat till de nationella målen. Skolinspektionen bedömer också att rektorn på skolnivå behöver utveckla arbetet med att utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans ansvar; 2.8 Rektors ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering

Skolan saknar en systematik och tydliga rutiner för kontinuerlig uppföljning och utvärdering. I intervju med lärarna framkommer att lärarnas delaktighet i ett för hela skolan utvecklande kvalitetsarbete kan förstärkas. Detta verifieras av rektorn, som i intervju uttrycker att arbetet med att hitta former och metoder för uppföljning och utvärdering av skolans måluppfyllelse måste förbättras. Vid slutet av varje läsår får lärarna ett antal frågeställningar från rektorn, att använda som underlag för en utvärdering. Det framkommer i intervju med lärarna att det inte är tydligt att utvärderingen fokuserar skolans resultat utifrån de nationella målen. Det framkommer också att det inte är tydligt att utvärderingen utgör underlag för att utveckla skolans måluppfyllelse. Rektorn uttrycker i intervju att det är oklart om uppföljning och utvärdering sker i varje ämne som eleverna ges undervisning i. Rektorn uttrycker också en osäkerhet om bedömningarna utgår från lokalt bearbetade mål, mål att uppnå eller mål att sträva mot.

I intervju med rektorn framkommer att de stödinsatser enskilda elever får beskrivs i åtgärdsprogram och att varje enskilt elevärende följs upp och utvärderas. Skolövergripande utvärderingar, där rektorn utvärderar och regelbundet omprövar de särskilda stödinsatser som ges, sker i begränsad omfattning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Fokus på lärande**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorn och skolans personal behöver utveckla arbetet med att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning och det egna lärandet.

Författningsstöd

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering

Information om mål och krav för att nå målen sker vid föräldraträffar, individuella utvecklingssamtal och via skolans hemsida. På skolans hemsida finns strävansmål för årskurs 5 och årskurs 6 utlagda. I intervju uttrycker eleverna att de vet vad de skall lära sig i olika ämnen och att de får en återkoppling vid utvecklingssamtalen. Skolinspektionen bedömer dock, utifrån intervjuer med lärarna och rektorn, att det saknas en tydlig och gemensam strategi för innebörden av elevinflytande och hur arbetet med att medvetet lära eleverna att påverka och ta ansvar för sitt lärande ska bedrivas. Skolan har ett ansvar för att engagera eleverna i sin egen utbildning och medvetandegöra eleverna om möjligheterna till elevinflytande. En viktig utgångspunkt är att lärarna informerar och förklarar målen för undervisningen för eleverna. Genom att också i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Bristområde: Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att skolans ordningsregler inte är helt förankrade hos eleverna. Skolinspektionen gör vidare bedömningen att skolans plan mot kränkande behandling inte utgår från gällande lagstiftning.

Författningsstöd

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Skolan har lokalmässigt medvetet blandat åldersgrupperna så att yngre och äldre elever har närliggande klassrum. Den vid skolan utvecklade fadderverksamheten bidrar på ett gott sätt till en trygg skolmiljö.

Tillsynen visar dock, i intervju med eleverna, att elevernas kännedom om och delaktighet i vilka ordningsregler som gäller inte är helt tydligt för eleverna. I intervju med rektorn framkommer att tolkning av skolans ordningsregler kan göras tydligare för såväl elever som personal.

Skolan har en likabehandlingsplan, en plan som är under omarbetning. Enligt skollagen skall årligen en plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att särskilt stöd ges i samtliga ämnen till de elever som har behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer vidare att de åtgärdsprogram som skolan upprättar inte helt uppfyller kraven enligt grundskoleförordningen.

Författningsstöd

4 kap. 1 § skollagen

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

I intervju med rektorn och personalen framkommer att elever inte har samma möjlighet att få särskilt stöd i alla ämnen. Skolan anpassar visserligen undervisningen i alla ämnen men vissa former av särskilda stödinsatser ges endast i ämnena svenska, engelska och matematik samt i idrott och hälsa. Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska elevens rätt till stöd inte begränsas till vissa ämnen utan gäller alla ämnen utifrån behov.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte helt grundskoleförordningens krav. Enligt förordningen ska det framgå av programmen vilka behoven är,

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av innehåller en behovsbeskrivning och en beskrivning av de åtgärder som avses att vidtas, men hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas saknas i programmen.

Tillsynsprotokoll för Ytterbyns skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver arbeta vidare så att alla elever på Ytterbyns skola når målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering

Ytterbyns skola omfattar inte årskurser då betygs sätts. I årskurs 5 är andelen elever som uppnår kravnivån inom samtliga delmoment på nationella provet i svenska 93 procent, matematik 75 procent och engelska 93 procent. 16 elever genomförde provet. (Källa: Skolverkets statistik.) Enligt rektorns sammanställning bedömer skolan att 81 procent av eleverna i årskurs 5 når målen i samtliga ämnen/ämnesblock som skolan ger undervisning i. För ämnet teknik saknas dock uppgifter. I sammanställningen redovisas inte resultaten för respektive ämne inom de natur- och samhällsorienterande ämnesblocken. Skolans uppföljning av kunskapsresultaten på individnivå uppvisar samma brist, se bedömningsområdet *Lärarnas bedömning och utvärdering* nedan.

Tillsynen visar att skolan vidtar åtgärder för att få alla elever att uppnå målen i årskurs 5. Mot bakgrund av att inte samtliga elever uppnått kravnivåer och mål samt att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas måluppfyllelse i varje ämne som de ges undervisning i är det viktigt att skolan fortsätter detta arbete.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplaner som skolan upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering

I Ytterbyns skola har alla elever en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen som redovisas i en gemensam mall för skolan. De planer Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Exempelvis är kopplingen mot de nationella målen inte tydlig. Den framåtsyftande delen i utvecklingsplanerna baseras ofta på elevens insatser och i mindre utsträckning på vad skolan ska arbeta med.

Skolan utfärdar skriftliga omdömen. Dock ges sammanslagna omdömen i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen. Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i naturorienterande- och samhällsorienterande ämnen ska skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. Kravet att ge skriftliga omdömen gäller även ämnena teknik och modersmål. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om en ämnesövergripande undervisning bedrivs.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Ytterbyns skola inte följer upp och utvärderar skolans resultat i varje ämne relaterat till de nationella målen. Vid tillsynen framkommer även att rektorn på skolnivå inte utvärderar och omprövar de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94: 1. Den enskilda skolans utveckling; 2.8 Rektorns ansvar

5 kap. grundskoleförordningen

Motivering

Uppföljning och utvärdering av varje ämne

Rektorn utvärderar skolans kunskapsresultat i varje ämne/ämnesblock i årskurs 5. Dock utvärderas inte ämnet teknik och de enskilda ämnena inom de naturorienterande och samhällsorienterande ämnesblocken. Teknikämnets mål och krav ingår i de lokalt bearbetade kraven för de naturorienterande ämnena och i skolans sammanställning av kunskapsresultaten finns inte bedömning av måluppfyllelsen i ämnet teknik i årskurs 5. Av dokumentstudier och intervju med rektorn genomför Ytterbyns skola undervisning i ämnet teknik i årskurserna 1–6. De lokalt bearbetade målen tydliggör inte vilka mål som är specifika för ämnet teknik. Det innebär att rektorn inte har underlag från lärarna när det gäller bedömning av elevernas måluppfyllelse specifikt i ämnet teknik. Även

om skolan arbetar ämnesintegrerat måste skolan tydliggöra målen i ämnet teknik eftersom det har en egen kursplan med mål att uppnå i årskurs 5.

Utvärdering och omprövning av stödinsatser

Rektorn följer muntligt och skriftligt upp enskilda elevers behov av särskilt stöd och har god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. Rektorn genomför exempelvis regelbundna uppföljningar och utvärderingar av insatser på individnivå. Skolan arbetar också strukturerat med varje enskild elev som är i behov av särskilt stöd. På skolnivå däremot har rektorn inte utifrån de underlag som finns genomfört en samlad uppföljning och utvärdering över hur stödinsatser används och vilka effekter de får.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Ytterbyns skola inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Ytterbyns skola och Pålänge skola har en gemensam likabehandlingsplan som gäller läsåret 2009/2010. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan. Det framgår inte i planen att insatserna som beskrivs utgår från en aktuell kartläggning av Ytterbyns skolas behov. Skollagen kräver dock att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Ytterbyns skola upprättar inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Skolinspektionen Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Författningsstöd

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering

Skolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i skolan avseende arbetet med åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av på Ytterbyns skola uppfyller i huvudsak förordningens krav. Dock saknas beskrivning av behoven och det framgår inte hur åtgärder konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt grundskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå vilka behoven är och hur åtgärder ska följas upp.

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens gymnasieskola

Tillsynsprotokoll för Furuheadsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och tillgång

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever på Furuhedsskolan ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt 2.1 Kunskaper

Programmål och kursplaner

Motivering

Andelen elever som lämnar Furuhedsskolan med slutbetyg har minskat de senaste tre åren, från cirka 71 procent till cirka 67 procent år 2009 (riksgenomsnittet för år 2009 var cirka 76 procent). Av dessa elever fick cirka 87 procent grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Andelen elever som får slutbetyg inom fyra år varierar mellan de olika gymnasieprogrammen. Industriprogrammet har den lägsta andelen (endast cirka 39 procent av eleverna får slutbetyg) och Teknikprogrammet har den högsta andelen (100 procent). Vissa av programmen har dock få elever vilket begränsar möjligheten att göra statistiska jämförelser.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever med slutbetyg har minskat från 14,4 läsåret 2005/06 till 13,9 läsåret 2008/09 (riksgenomsnittet var 14,1). Betygspoängen för de olika gymnasieprogrammen som har fler än 10 elever varierar mellan 11,2 (Hotell- och restaurangprogrammet) och 17, 2 (Hantverksprogrammet). I jämförelse med riksgenomsnittet har Omvårdnadsprogrammet, Hantverksprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet, Byggprogrammet samt Handels- och administrationsprogrammet på Furuhedsskolan klart högre betygspoäng medan Naturvetenskapsprogrammet och Hotell- och restaurangprogrammet har lägre betygspoäng.

Av eleverna som fick slutbetyg år 2009 fick över 90 procent godkänt i alla kärnämneskurser, förutom i Naturkunskap A och Samhällskunskap A där 86–88 procent av eleverna fick minst Godkänt betyg. Dessa kurser har också fokuserats i skolans uppföljning av resultaten.

Flickorna på Furuhedsskolan har en högre genomsnittlig betygspoäng (15,2) jämfört med pojkar (12,5) och skillnaderna har ökat de senaste åren. En större andel av flickorna blir också behöriga till universitets- och högskolestudier.

Andelen elever på Furuhedsskolan med utökat program är högre än riksgenomsnittet (40,8 procent jämfört med 22,5 procent i riket). De senaste åren har fler och fler elever beviljats utökat program. I skolans kvalitetsredovisning eller i andra uppföljningar och utvärderingar av kunskapsresultaten framkommer inget resonemang hur detta kan påverka resultaten. En elev ska beviljas att utöka sitt gymnasieprogram endast om skolans rektor bedömer att eleven kan antas kunna tillgodogöra sig undervisningen på ett tillfredställande sätt. Detta gäller undervisningen på såväl det ordinarie gymnasieprogrammet som på de frivilliga kurserna som programmet utökas med. Eftersom betygsresultaten på Furuhedsskolan försämrats de senaste åren samtidigt som andelen elever med utökat program ökar och ligger klart över genomsnittet i riket, bör denna faktor ingå i skolans analys av kunskapsresultaten.

I den utbildningsinspektion som Skolverket genomförde år 2005 påpekades också att skolans resultat behövde analyseras för att kunna vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Enligt Skolverket behövde särskilt vikt läggas vid att analysera skillnader i resultat mellan olika gymnasieprogram och mellan pojkar och flickor. Skolinspektionens tillsyn visar att Furuhedsskolan tydligt arbetar med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten. Fokus i arbetet ligger på kärnämnen och de skillnader i resultat som finns mellan pojkar och flickor samt mellan olika program. Enligt Skolinspektionen finns dock behov av att fördjupa analysen av resultaten utifrån ett antal områden som framkommit vid tillsynen. Se vidare nedan under bristområdet *Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering*.

Mot bakgrund av att skolans uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten och arbetet med särskilt stöd inte genomförs i tillräcklig omfattning samt att alla elever inte når målen för utbildningen behöver skolan vidta åtgärder.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan följer upp och utvärderar kunskapsresultaten men att arbetet behöver omfatta fler ämnen och fler faktorer som kan påverka resultaten. Rektorerna behöver också, på skolnivå, mer regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) avsnitt 2.6 Rektors ansvar

Programmål och kursplaner

8 kap. gymnasieförordningen

Motivering

Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten

Skolinspektionens tillsyn visar att Furuheidsskolan på ett tydligt sätt arbetar med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten. Fokus i arbetet ligger på de skillnader i resultat som finns mellan pojkar och flickor samt på kärnämnen och skillnader i resultat mellan olika gymnasieprogram. Skolans rektorer ansvarar för olika kärnämnen och uppföljningen av kunskapsresultaten sker bland annat i ämneslagen. Samtliga intervjuer bekräftar att rektorerna tar ansvar för att resultat följs upp och utvärderas. Rektorerna besöker bland annat lektioner och tar del av forskning. Enligt rektorerna återstår dock arbetet med att analysera och vidta åtgärder. I intervjuer framkommer att yrkesämnen och estetiska ämnen inte följs upp och utvärderas på ett lika tydligt och systematiskt sätt.

Enligt Skolinspektionen finns behov av att fördjupa analysen av kunskapsresultaten utifrån ett antal områden som framkommit vid tillsynen. Detta för att kunna vidta relevanta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten. Det finns ett behov av att vidga arbetet till att omfatta även andra ämnen utöver kärnämnen. Varför vissa program når en betydligt högre betygspoäng i jämförelse med riksgenomsnittet medan andra program når lägre resultat bör också utvärderas. Detsamma gäller varför andelen elever som lämnar Furuheidsskolan med slutbetyg minskar, en uppgift som väckte förvåning i ett antal intervjuer. Som tidigare nämnts bör även den relativt höga och ökande andelen elever med utökat program ställas i relation till hur detta påverkar kunskapsresultaten.

Tillsynen visar på ytterligare områden som bör ingå i skolans fortsatta analys av kunskapsresultaten. Behovet av att följa upp och utvärdera arbetet med särskilt stöd är ett område, liksom hur den ökade förekomsten av samläsning mellan olika program samt de allt större undervisningsgrupperna påverkar resultaten. Mot bakgrund av att skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor ökar måste skolan också fortsätta analysen i denna del.

Utvärdering och omprövning av de särskilda stödinsatser som ges

Furuheidsskolan har ett elevvårdsteam där skolsköterska, kurator, socialpedagog samt studie- och yrkesvägledare ingår. Skolan har rutiner för hur ärenden ska tas upp i elevvårdsteamet, som ett led i utredningen av elevens behov. I intervjuer med lärare och elevvårdsteam framkommer dock att rektorerna i olika grad använder sig av elevvårdsteamet för att utreda elevernas behov. Intervjuerna visar också att någon regelbunden utvärdering och omprövning på skolnivå av de stödinsatser som genomförs inte förekommer. Rektorerna har visserligen ett självständigt ansvar för att se till att elevernas behov utreds och vilka kompetenser som kan behövas i utredningsarbetet. En utredning kan både vara enkel och komplicerad. Mot bakgrund av att rektorerna använder sig av elevvårdsteamet i olika utsträckning behöver skolan följa upp och utvärdera hur detta påverkar arbetet med särskilt stöd och möjligheten att ompröva de stödinsatser

som skolan genomför. I denna utvärdering är det viktigt att de stödinsatser som faktiskt genomförs analyseras. I intervjuer med lärare framkommer bilden att det ofta, oavsett vad utredningen av elevens behov visar, blir den enskilde läraren som får stå för stödet till eleven.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att den likabehandlingsplan som Furuhedsskolan utarbetat inte motsvarar kraven i skollagen på en plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Furuhedsskolan har en likabehandlingsplan för år 2010. Furuhedsskolans likabehandlingsplan utgår dock från lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling som upphörde att gälla den 31 december 2008. Från och med 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i diskrimineringslagen. Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från denna reglering. Enligt dessa båda lagar ska planerna upprättas årligen och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde:** Undervisningstid och tillgång**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att de individuella studieplaner som skolan upprättar inte motsvarar kraven i gymnasieförordningen. Vidare erbjuder inte skolan valbara kurser i enlighet med författningarnas krav och skolans upplägg av de nationella programmen motsvarar i några fall inte kraven i författningarna.

Författningsstöd

5 kap. 4 c § och bilaga 2 skollagen

1 kap. 12 § gymnasieförordningen

5 kap. 1 § och 17 § gymnasieförordningen

Skolverkets föreskrifter och allmänna råd om kurser i gymnasieskolans nationella program

Motivering*Individuella studieplaner*

Skolinspektionen har tagit del av individuella studieplaner för elever som har utökat program. I dessa studieplaner framgår inte vilka kurser som ingår i elevens fullständiga program och vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet. Enligt gymnasieförordningen ska detta framgå.

De nationella programmens innehåll och omfattning

Enligt gymnasieförordningen består ett nationellt program av kärnämneskurser, för programmet och i förekommande fall för inriktningen gemensamma karaktärsämneskurser, valbara kurser, individuellt val och projektarbete. Det är Statens Skolverk som beslutar om vilka ämnen och kurser som ska ingå i respektive program och i de nationellt fastställda inriktningarna. Det finns också allmänna råd om valbara kurser och hur det valbara utrymmet kan utnyttjas.

I de poängplaner som Furuhedsskolan upprättat för de nationella programmen framkommer ett flertal felaktigheter. Intrycket är att några av de program som benämns nationella mer har karaktären av specialutformade program. På dessa program anges obligatoriska kurser inom det valbara utrymmet. Det valbara utrymmet kan visserligen utnyttjas på olika sätt för att tillgodose kravet på breddning och fördjupning. En möjlighet är att skapa kurspaket eller profileringar som skolan låter eleverna välja mellan. En annan möjlighet är att låta elever fritt välja från ett urval av kurser. Kombinationer av kurspaket och fritt valda kurser kan också tänkas. Gemensamt för alla alternativ är dock att det ska vara ett val för eleven. Genom att införa obligatoriska kurser inom det valbara utrymmet inskränker skolan elevens valmöjligheter.

Skolans upplägg av poängplanerna resulterar också i att en del av de nationella programmen innehåller mer än 2500 gymnasiepoäng. Ett nationellt program ska enligt skollagen omfatta 2500 gymnasiepoäng (fullständigt program).

I sammanhanget vill Skolinspektionen också framhålla behovet av att skolan ser över sina lokala kurser. Vid tillsynen framkommer delvis oklara uppgifter om vilka kurser som erbjuds och på vilka program. Skolinspektionen har inte granskat de lokala kursplanerna i detalj, men redan namnen på några av kurserna, som elevdemokrati och

livskunskap, antyder att innehållet är av sådan art att det enligt läroplanen ska genom-
syra all verksamhet på skolan. Det ska inte vara poänggivande i separata kurser.

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Furuheidsskolan måste se över och förbättra sitt arbete
med att utreda elevernas behov av särskilt stöd. Vidare motsvarar inte de åtgärdspro-
gram som skolan utarbetar kraven i gymnasieförordningen och skolan ger inte studie-
handledning på modersmålet till alla elever som behöver det.

Författningsstöd

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen

8 kap. 5 § gymnasieförordningen

Motivering

Utredning av behov av särskilt stöd

Enligt gymnasieförordningen ska rektor, om det genom uppgifter från skolans perso-
nal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha
behov av särskilda stödinsatser, se till att behovet utreds. Som tidigare nämnts har sko-
lan rutiner för hur elevvårdsteamet ska användas som ett led i utredningen av elevens
behov. I intervjuer med lärare och elevvårdsteam framkommer dock att rektorerna i
olika grad använder sig av elevvårdsteamet för att utreda elevernas behov. Visserligen
har rektorerna ett självständigt ansvar för att se till att elevernas behov utreds och vilka
kompetenser som kan behövas i utredningsarbetet. En utredning kan både vara enkel
och komplicerad. Det måste dock ses som en fördel om skolan använder många olika
kompetenser i arbetet med att utreda elevernas behov stöd. De nationella programmen
på Furuheidsskolan saknar i nuläget tillgång till specialpedagogisk kompetens i arbetet
med att utreda behov och stödja eleverna. I intervjuer med skolledning, lärare och
elevvårdsteam framkommer samstämmiga uppgifter om att det finns behov av sådan
kompetens. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av finns inte heller
några tydliga beskrivningar av vilka behoven är.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver förbättra arbetet med att
utreda elevernas behov. Detta är viktigt för att kunna ge relevant stöd till elever som
har svårigheter i skolarbetet. I sammanhanget är det viktigt att säkerställa att skolan har
tillgång till och använder den kompetens som behövs i detta arbete.

Åtgärdsprogram

Av åtgärdsprogrammet ska det enligt gymnasieförordningen framgå vilka behoven är,
hur det ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Innehållet i
de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av varierar. Skolan använder olika

mallar för att upprätta åtgärdsprogram. Gemensamt är dock att det ofta saknas en tydlig beskrivning av behoven. I vissa program anges ingenting under rubriken *Elevens behov* och i andra program anges endast att eleven på grund av frånvaro kommer att missa en hel del. Frånvaro är en viktig signal om att eleven kan behöva särskilt stöd, men själva beskrivningen av elevens behov saknas. I några åtgärdsprogram anger inte mallen att behoven ska beskrivas. Om skolan förbättrar sitt arbete med att utreda elevernas behov av särskilt stöd, får skolan ett bättre underlag att beskriva detta i åtgärdsprogrammen.

Vidare saknar åtgärdsprogrammen ofta en beskrivning av hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljningen.

Studiehandledning på modersmålet

Enligt intervjuer med skollädares klarar inte skolan att i nuläget ge studiehandledning till alla elever som behöver det.

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens vuxenutbildning

Tillsynsprotokoll för vuxenutbildningen i Kalix kommun

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper ☐

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på skolans uppdrag ☐

Lärarnas bedömning och utvärdering ☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering ☐

Lärandemiljön

Fokus på lärande ☐

Tillit till elevens förmåga ☐

Trygghet och studiero ☒

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg ☐

Undervisningstid och tillgång ☒

Särskilt stöd ☐

Studie- och yrkesvägledning ☐

Avgifter ☐

Rektorns beslutsfattande ☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Lärandemiljön

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning

Vuxenutbildningen i Kalix kommun saknar plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen för utbildningen se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga kränkning av elever. Planen ska utgå från en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att vuxenutbildningen saknar aktuell plan.

Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att en sådan plan således utarbetas årligen – det är inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att vuxenutbildningen i Kalix kommun inte erbjuder samtliga kunskapsområden inom den grundläggande vuxenutbildningen.

Författningsstöd

11 kap. 8–10 §§ skollagen

2 kap. 16 § förordning om kommunal vuxenutbildning

Motivering

Kunskapsområden inom grundläggande vuxenutbildning är svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap, historia, geografi, fysik, kemi, biologi samt hem- och konsumentkunskap. I intervjuer med rektorn, lärare samt studie- och yrkesvägledaren framkommer att vuxenutbildningen endast erbjuder de fem första med motiveringen att efterfrågan på de övriga är liten. Dessa kunskapsområden marknadsförs heller inte, men rektorn menar att undervisning i dessa kan lösas vid behov.

Bilaga 4

Tillsynsprotokoll och bedömningar för kommunens särskoleverksamhet

Tillsynsprotokoll för obligatorisk särskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att den obligatoriska särskolan måste säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i särskolan, Kursplanerna

Motivering

Inom den obligatoriska särskolan finns inte någon samlad dokumenterad redovisning av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål i grundsärskolan. Det samma gäller för elever i träningsskolan. Enligt rektorn finns det elever som inte når målen i alla ämnen. Skolinspektionen vill framhålla att arbetet med skolövergripande sammanställningar och analyser av resultat är en förutsättning för att bedömningar ska kunna göras om verksamheten är utformad på ett sätt som ger eleverna förutsättningar att nå de nationella målen.

Mot bakgrund av att alla elever inte når målen samt att skolan inte följer upp och utvärderar elevernas måluppfyllelse i varje ämne som de ges undervisning i är det viktigt att skolan fortsätter sitt arbete för att alla elever ska nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att den obligatoriska särskolan behöver utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de motsvarar förordningens krav.

Skolinspektionen gör också bedömningen särskolan måste säkerställa att bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen och kraven i kursplanerna.

Författningsstöd

Lpo 94, avsnitt 2.7 Bedömning och betyg

2 kap. 2 § och 7 kap. 1 § särskoleförordningen.

Motivering*Individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen*

Särskolan upprättar individuella utvecklingsplaner (IUP) för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. De planer som Skolinspektionen tagit del av är dock av skiftande kvalitet. Alla planer anger inte tydligt vilka kunskaper som eleven behöver utveckla. Det framgår inte heller tydligt att planerna utgår från de nationella målen i läroplanen och kursplanerna. I vissa individuella utvecklingsplaner saknas också en tydlig sammanfattning av vilka insatser skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen. Alla elever ges inte heller skriftliga omdömen.

Bedömning och betygssättning

Lärare uttrycker i intervjuer svårigheter att kunna bedöma elever utifrån deras förutsättningar. Att veta om eleven gjort sitt bästa bygger mera på en känsla än en objektiv bedömning. Det framkommer att om en elev är närvarande och gör sitt allra bästa utifrån sina förutsättningar får eleven betyget Godkänt även om inte målen i ämnet nås. Skolinspektionen vill påtala att när betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats, ska elevens kunskaper bedömas i relation till den kravnivå som anges i kursplanen. Om en elev inte når upp till kraven för betyget Godkänt i ett ämne, ska betyg inte sättas i ämnet. Skolinspektionen vill därför uppmana lärarna att arbeta vidare med bedömning och betygssättning för att säkerställa att betyg i grundsärskolan utfärdas enligt författningarnas krav.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att särskolans rektor behöver förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera kunskapsresultaten i varje ämne som eleven ges undervisning i.

Skolinspektionen gör också bedömningen att rektor på skolnivå behöver förbättra uppföljning och utvärdering av de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Motivering*Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat*

Av dokumentstudier och intervju med rektor framkommer att särskolan saknar en samlad dokumenterad redovisning av särskoleelevernas kunskapsresultat relaterat till läroplanens och kursplanernas mål. Rektor deltar visserligen vid elevvårdskonferenser, samtalar med lärare och föräldrar samt gör uppföljningsbesök i klasserna för att få

information om elevernas utveckling. Detta dokumenteras dock i mycket begränsad omfattning. Det finns heller inte någon dokumenterad sammanställning och analys av exempelvis måluppfyllelsen i varje ämne i årskurs 5 och när eleven har slutat sin skolgång.

Som tidigare påtalats pågår det ett arbete i särskolan med att utveckla IUP- processen och skriftliga omdömen. Kursplanernas mål att sträva mot och mål att uppnå diskuteras på personalträffar. Likaså diskuteras svårigheter med bedömningar av elevernas kunskapsutveckling. Skolan har således påbörjat ett arbete för att i grunden stärka sitt kvalitetsarbete, där elevernas samlade resultat i de olika ämnena är en viktig utgångspunkt. Ett arbete som nu behöver fortsätta att utvecklas genom att i högre grad dokumentera och synliggöra måluppfyllelsen i alla enskilda ämnen. Sammantaget är det viktigt att de utvecklingsinsatser som initieras följs upp och utvärderas.

Utvärdering av stödinsatser

Tillsynen visar att rektorn tillsammans med lärare och skolans elevhälsoteam följer upp enskilda elevers behov av särskilt stöd liksom utfall av det stöd som ges. Rektorn har således god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. Dokumentation är dock, enligt rektorn, även här bristfällig. På skolnivå har rektorn inte genomfört någon samlad uppföljning och utvärdering över hur stödinsatser används och vilka effekter de får.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver förbättra arbetet med att informera elever och föräldrar om vilka mål som undervisningen grundar sig på samt vilka krav som ställs.

Skolinspektionen bedömer vidare att samverkan mellan olika stadier och verksamheter inom den obligatoriska särskolan behöver stärkas. Detta i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Skolinspektionen gör även bedömningen att rektorn och lärarna aktivt behöver arbeta för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd

Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnitt 2.2 Kunskaper, avsnitt 2.3 Elevernas inflytande och ansvar samt avsnitt 2.8 Rektors ansvar

6 kap. 2 § skollagen

2 kap. 2 § särskoleförordningen

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 08, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Motivering

Tydliga mål

Tillsynen visar att det varierar i vilken omfattning föräldrar informeras om utbildningens mål och krav. Föräldrar upplever att eleverna inte alltid ges tillräckliga utmaningar och uttrycker att de saknar information om långsiktiga mål. De saknar också information om var eleverna befinner sig i sitt lärande. Även om informationen blivit bättre är detta ett område som enligt föräldrarna behöver utvecklas.

Även elever uttrycker att de inte alltid vet vad de ska lära sig. De individuella utvecklingsplanerna är inte kända för eleverna och används inte heller som ett verktyg i undervisningen.

Samverkan

Särskolan har ett nära och kontinuerligt samarbete med kulturskolan i kommunen. Ett samarbete som uppskattas av såväl lärare som elever och som bidragit till att utveckla undervisningen i de praktiskt estetiska ämnena. Särskolan har också ett visst samarbete med grundskolan i form av att några elever i särskolan har gemensamma lektioner med grundskolan i ämnena slöjd samt idrott och hälsa. Däremot framkommer i intervjuer att samverkan mellan olika grupper och klasser inom särskolan är mera begränsad. Även om rektorn har verksamhetsträffar för all personal där pedagogiska frågor diskuteras framkommer att personalen i liten omfattning samarbetar kring områden som mål, elevinflytande, elevernas kunskapsresultat samt arbetssätt och innehåll i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

Elevernas möjligheter till inflytande

Skolinspektionen konstaterar att arbetet med att ge eleverna inflytande över det egna lärandet behöver utvecklas. Elever uppfattar att det i huvudsak är lärarna som bestämmer vad de ska lära sig och att det ofta är mycket repetition i undervisningen. Lärare har dock försökt att få eleverna delaktiga i den pedagogiska planeringen, men upplevt att det varit svårt. Någon tydlig strategi för att medvetet lära eleverna att påverka och ta ansvar för sitt lärande framkommer dock inte i samtal med lärare och elever. Även rektorn bekräftar att elevinflytande är ett område som behöver utvecklas i särskolan.

Skolinspektionen vill poängtera att det är skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. En förutsättning för att eleverna ska kunna vara med och påverka sin utbildning är att de har kännedom om målen.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att den obligatoriska särskolan inte har en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar kraven i skollagen.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Den obligatoriska särskolan och grundskolan vid Centrumskolan har en gemensam likabehandlingsplan. Planen innehåller bland annat exempel på förebyggande åtgärder som generellt genomförs på skolan. Insatserna som beskrivs utgår dock inte från någon aktuell kartläggning av särskolans behov. Skollagen kräver att en årlig plan mot kränkande behandling utarbetas för varje enskild verksamhet utifrån en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara revidera den gamla. Det finns inget som hindrar att skolans olika verksamheter sammanställs i en plan. Det måste dock tydligt framgå vilka åtgärder som respektive verksamhet avser att vidta.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som den obligatoriska särskolan upprättar behöver förbättras för att uppfylla särskoleförordningens krav.

Författningsstöd

5 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering

Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i kommunen avseende arbetet med åtgärdsprogram. Den obligatoriska särskolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i huvudsak förordningens krav. Det framgår dock inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt särskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp

.

Tillsynsprotokoll för gymnasiesärskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att gymnasiesärskolan behöver säkerställa att eleverna ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd

Lpf 94, 2 Mål och riktlinjer, avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål att uppnå, Kursplanerna

Motivering

Inom gymnasiesärskolan når, enligt rektorn, nästan alla elever målen. Dock saknas en dokumenterad sammanställning av elevernas kunskapsresultat och analys av dessa. Skolinspektionen vill framhålla att arbetet med skolövergripande sammanställningar och analyser av resultat är en förutsättning för att bedömningar ska kunna göras om verksamheten bedrivs på ett sätt som ger eleverna förutsättningar att nå de nationella målen. Se vidare bedömningsområdet *Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering*.

Mot bakgrund av att alla elever inte når målen och att dokumentation av elevernas kunskapsresultat är bristfällig behöver gymnasiesärskolan säkerställa att eleverna ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen. Det är viktigt att skolan redovisar och tydligt analyserar hur faktorer som utgör förutsättningar respektive insatser och arbetsprocesser påverkat måluppfyllelsen,

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att gymnasiesärskolans rektor behöver förbättra arbetet med att kontinuerligt dokumentera, följa upp och utvärdera kunskapsresultaten.

Skolinspektionen gör också bedömningen att rektorn på skolnivå behöver förbättra uppföljning och utvärdering av de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpf 94 avsnitt 1.2 Den enskilda skolans utveckling och avsnitt 2.6 Rektors ansvar.

Motivering*Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat*

Av dokumentstudier och intervjuer framkommer att gymnasiesärskolan inte regelbundet dokumenterar och synliggör elevernas kunskapsresultat. Rektorn deltar visserligen vid elevvårdskonferenser, genomför besök i klasser, samtalar med lärare och föräldrar om varje elevs utveckling. Dessa underlag dokumenteras dock i begränsad omfattning. Betygsresultat finns men inte någon sammanställning av exempelvis när det gäller olika kurser, program, kön, resultat mellan olika läsår m.m. Det saknas också en dokumenterad analys om varför resultaten ser ut som de gör. Skolan saknar därmed ett viktigt underlag för att vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Utvärdering av stödinsatser

Skolan genomför insatser av särskilt stöd på organisations-, grupp- och individnivå och vidtar åtgärder. Rektorn har god kontroll över de enskilda elevernas behov och insatser. En samlad dokumentation av dessa insatser är, enligt rektorn, även här begränsad. På skolnivå har rektorn således inte genomfört en dokumenterad sammanställning och analys av vad de olika stödinsatserna sammantaget lett till för verksamheten.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Trygghet och studiero****Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att gymnasiesärskolan måste utarbeta en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Gymnasiesärskolan har en likabehandlingsplan som innehåller en arbetsgång vid kränkande behandling och ansvarsfördelning samt krav på dokumentation och uppföljning. Den ger också exempel på generella förebyggande insatser och skolans olika sätt att inventera nuläget kring kränkande behandling. Det framgår dock inte vilka åtgärder som gymnasiesärskolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. Planen är heller inte daterad. Skollagen kräver förutom att varje enskild verksamhet utarbetar en plan mot kränkande behandling även att den utgår från en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som gymnasiesärskolan avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 08, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som gymnasiesärskolan utarbetar inte uppfyller gymnasiesärskoleförordningens krav.

Författningsstöd

8 kap. 1a § gymnasiesärskoleförordningen

Motivering

Det pågår ett utvecklingsarbete och kompetensutveckling i kommunen avseende arbetet med åtgärdsprogram. Gymnasiesärskolan har en tydlig struktur för arbetet med åtgärdsprogram vilken är gemensam för kommunens skolor. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i huvudsak förordningens krav. Det framgår dock inte hur åtgärderna konkret ska följas upp och utvärderas. Programmen anger endast datum för uppföljning. Enligt gymnasiesärskoleförordningen ska det av åtgärdsprogrammet framgå hur åtgärderna ska följas upp.

Tillsynsprotokoll för sÄrvux

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Lärandemiljön

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

☐

Undervisningstid och tillgång

☒

Särskilt stöd

☐

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver säkerställa att undervisningen utgår utifrån de nationella målen i särvux.

Skolinspektionen gör också bedömningen att individuella studieplaner måste upprättas för samtliga studerande inom särvux.

Författningsstöd

1 kap. 2–4 §§ särvuxförordningen

Lpf 94, avsnitt 2.6 Rektors ansvar

Motivering

Nationella mål

Rektorn har inte tagit del av i vad mån särvuxundervisningens upplägg och innehåll är relaterad till de nationella målen för särvux. Rektorn uppger dock att lärare har ambitioner att ge de studerande erfarenheter och upplevelser som exempelvis teater och studiebesök. Det framgår också att stor vikt läggs vid omsorgen om de studerande. Däremot är det otydligt i vilken mån målen i kursplanerna är styrande för undervisningen.

Individuella studieplaner

I intervjun med rektorn framgår att individuella studieplaner inte upprättas för de studerande inom särvux. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att individuella studieplaner upprättas för samtliga deltagare. Den individuella studieplanen ska utarbetas i samverkan med den enskilde. Planen ska revideras vid olika tillfällen under utbildningen.

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn för särvux behöver förbättra arbetet med att kontinuerligt dokumentera, följa upp och utvärdera kunskapsresultaten.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen

Lpf 94 avsnitt 1.2 Den enskilda skolans utveckling och avsnitt 2.6 Rektors ansvar.

Motivering

Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat

Av dokumentstudier och intervju med rektorn framkommer att särvux inte regelbundet dokumenterar och synliggör de studerandes kunskapsresultat. Rektorn får en bild av varje studerandes behov och förutsättningar genom samtal med studerande och lärare. Dessa samtal dokumenteras dock i begränsad omfattning. Det finns således inte en dokumenterad sammanställning och analys av hur faktorer som utgör förutsättningar respektive insatser och arbetsprocesser påverkat måluppfyllelsen. Särvux saknar därmed ett viktigt underlag för att vidta relevanta åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde:** Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att särvux måste utarbeta en årlig plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering

Särvux har inte en plan mot kränkande behandling. Skollagen kräver att varje enskild verksamhet utarbetar en plan mot kränkande behandling och att den utgår från en aktuell kartläggning av den enskilda verksamhetens behov. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som särvux avser påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolinspektionen vill framhålla att regleringen i skollagen kräver att en ny plan upprättas årligen. Det är således inte tillräckligt att bara se över den gamla.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde:** Undervisningstid och tillgång**Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att vuxenutbildningen i Kalix kommun inte erbjuder samtliga kunskapsområden inom den grundläggande särvuxutbildningen. Vidare erbjuds inte någon gymnasial särvuxutbildning som motsvarar särvuxförordningens krav.

Författningsstöd

12 kap. 2 a, 2 b, 3 § skollagen

2 kap. 8, 9, 9 a § särvuxförordningen

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20

Telefon: 08-586 080 08, Fax: 08-586 080 08

www.skolinspektionen.se

Motivering

Inom grundläggande särvoxutbildning motsvarar utbildningen den som ges inom grundsärskolan i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap, historia, geografi, fysik, kemi och biologi. Utbildning som motsvarar den som ges inom träningsskolan ska anordnas i ämnena kommunikation samt verklighetsuppfattning och omvärldskunskap.

I intervjun med rektorn framkommer att grundläggande särvoxutbildning endast erbjuder ämnena svenska, engelska och matematik med förklaringen att tillgången till lärare är begränsad. Dessa ämnen marknadsförs heller inte. Rektorn menar att skolan visserligen har kännedom om de studerande men att en bättre kartläggning i kommunen behövs.

Skolinspektionen vill framhålla att det ingår i huvudmannens uppdrag att aktivt verka för att nå och motivera dem i kommunen som har rätt att delta i utbildningen. Det är således inte tillräckligt att endast informera om – och planera verksamhet för – ett fåtal av de kunskapsområden som inryms i grundläggande särvoxutbildning. Det ska vara tydligt för de studerande att de har tillgång till alla ämnen inom grundläggande särvoxutbildning.

Gymnasial särvoxutbildning får förekomma i alla ämnen som får finnas på ett nationellt program inom gymnasiesärskolan med undantag av idrott och hälsa. Kommunen ska sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot behov och efterfrågan. I Kalix gymnasiala särvoxutbildning har sedan år 2008 inte erbjudits någon utbildning. Där emot slutförs den utbildning som påbörjats i ämnena svenska, engelska och matematik. Även här ges i intervjun motiveringen att tillgången till lärare är begränsad. Rektorn uttrycker vidare att en tydlig information och kartläggning av studerandes behovs. Inför nästa läsår planerar rektorn att två lärare ska ansvara för särvoxutbildningen.